

DEL

DELAVSKA ENOTNOST

14. 2. 1976 - ŠT. 6 - L. XXXV - CENA 3 DIN

GLAVNI UREDNIK:
VOJKO ČERNEC

ODGOVORNI UREDNIK:
BOJAN SAMARIN

OGORČENJE SLOVENSkih DELAVCEV
NAD ZLOČINOM V FRANKFURTU

PROTESTI IN OBSODBE

Dne 7. februarja v ranih jutranjih urah je pod krogli fašističnih skrajnežev za vselej omahnil jugoslovanski konzul v Frankfurtu Edvin Zdovc. Ob tem zločinskem umoru se je med jugoslovanskimi in slovenskimi delovnimi ljudmi ter občani dvignil val upravičenega ogorčenja, obsodb in protestov. Ne le pristojni državni organi, tudi republiški svet Zveze sindikatov Slovenije so v teh dneh prejeli številna protestna pisma in brzojavke iz delovnih kolektivov in sindikalnih organizacij. V njih se zlasti poudarjajo zahtevo naših delovnih ljudi, da je treba krivce zločina najostreje kaznovati. Skrajni čas je, pišejo, da se predstavnikom miroljubne in neuvrščene Jugoslavije zagotovi nemoteno delovanje, kakor ga Jugoslavija na naših tleh zagotavlja diplomatskim in drugim uradnim predstavnikom tujih držav.

„Ob tem zločinu izražajo delovni ljudje svojo globoko zaskrbljenost ne le za varnost predstavnikov SFRJ v tujini in še posebej v ZR Nemčiji, temveč tudi glede na to, da je fašističnemu terorizmu iz vrst sovražne emigracije omogočeno delovanje proti samoupravni socialistični Jugoslaviji,“ so v protestnem pismu v imenu občinskih organizacij ZSS zapisali njihovi sekretarji.

„Povejte jim, da imamo še ljudi, da imamo izvrstne ljudi, da pa jih ne mislimo v nedogled pošiljati v ustaško klavnico zahodnih demokracij,“ izražajo svoje ogorčenje rudarji iz Idrije.

„Zahtevamo, da jugoslovanska vlada uveljavi vse ukrepe, da

se zaščitijo življenja vseh naših državljanov v tujini,“ poudarjajo družbenopolitične organizacije občine Radlje ob Dravi.

„Trdno smo prepričani, da bi lahko Zvezna republika Nemčija, ki jo imamo za sodobno in napredno državo, s pravilno politiko do ostankov fašističnega terorizma preprečila take tragične dogodke,“ v imenu 80.000 delavcev protestira Občinski svet Zveze sindikatov v Mariboru.

Se bi lahko povzemali vsebino protestnih pism in izjav, vendar vse izzvenijo enako, tako kot tista, ki so jo podpisali člani osnovne organizacije sindikata v Trgovskem podjetju „Dolenjka“ Novo mesto: „Zahtevamo od vseh naprednih sil v ZR Nemčiji in njenih državnih organov, da ne samo v besedah in obljubah, temveč z dejanji in učinkovitimi ukrepi onemogočijo delovanje emigrantskih tolp.“

RAZPOREJANJE DOHODKA V LETU 1976

Predlog dogovora ni v skladu z listo

Med razpravo o predlogu družbenega dogovora o razporejanju dohodka v letu 1976 je izvršni odbor predsedstva RS ZSS Slovenije ugotovil, da nekatere predlagane določbe — denimo o najnižjem in najvišjem osebnem dohodku ter terenskem dodatku — niso v

skladu z že sprejeto sindikalno listo.

Člani izvršnega odbora so menili, da je na to dejstvo treba opozoriti predlagatelje družbenega dogovora zlasti zato, ker so določila sindikalne liste rezultat mnenj široke razprave vseh sindikalnih organizacij.

Zato republiški svet ZSS, je poudarilo več članov izvršnega odbora, v nobenem primeru ne bi smel podpisati dogovora, v katerem nekatera določila niso v skladu z že sprejetimi sklepi sindikalnega članstva, zapisanimi v sindikalni listi.

V. Č.

SERGEJ KRAIGHER NA JESENICAH

POGOVORI O RAZVOJU SAMOUPRAVE

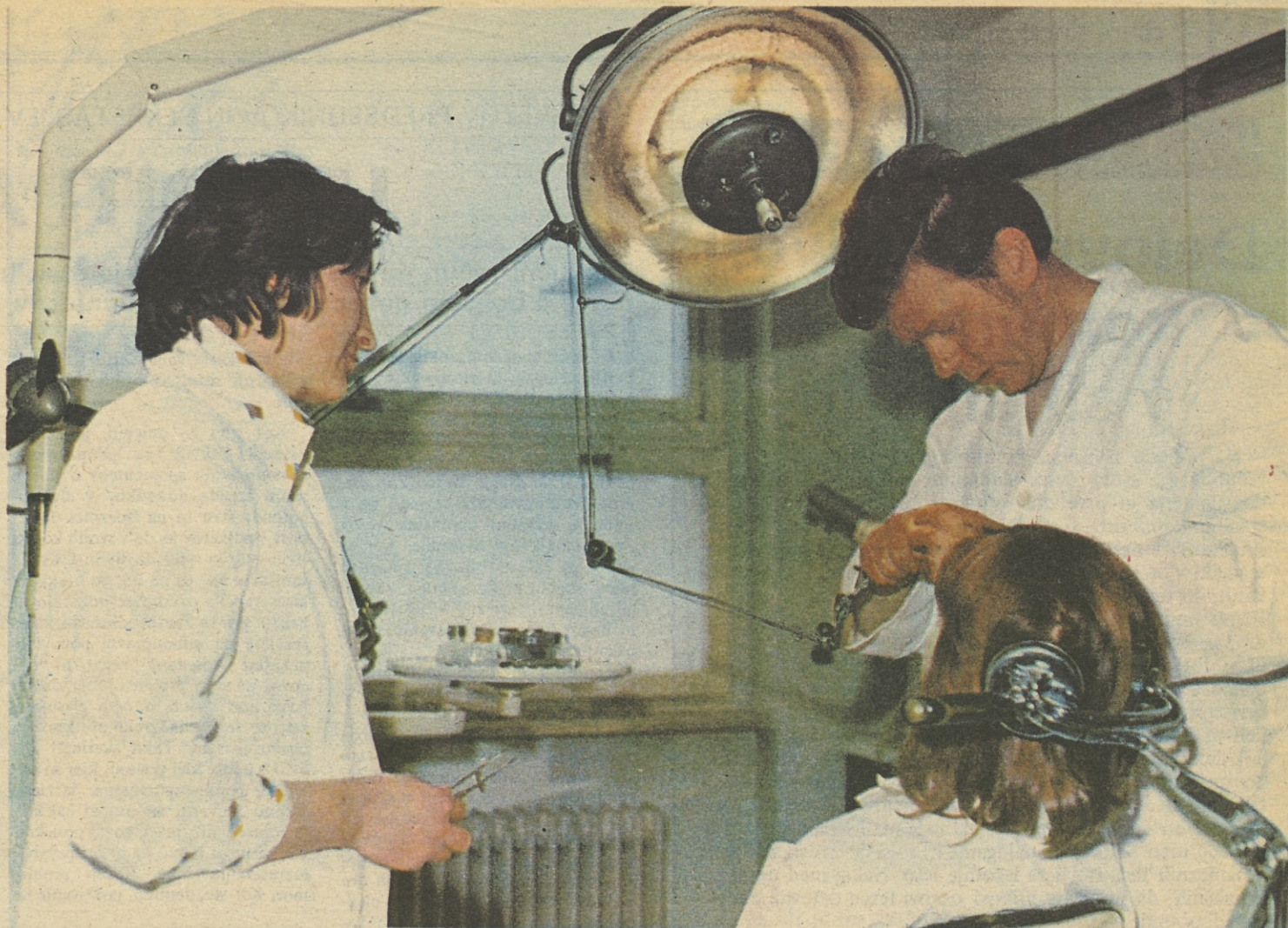
Predsednik predsedstva SR Slovenije je minuli četrtek obiskal Jesenice in se dopoldne udeležil pogovora s predstavniki družbenopolitičnega življenja v občini ter družbenopolitičnih, samoupravnih in upravnih organov Železarne Jesenice. Neposreden povod za to srečanje s predsednikom Kraigherjem so priprave na uveljavitev nove samoupravne organiziranosti v železarni.

Popoldanski razgovor s predsednikom Kraigherjem, ki so se ga udeležili delavci jeseniške železarne, predstavniki sindikata, zveze komunistov in samoupravnih organov železarne, je imel v bistvu enako vsebino.

Obsirneje bomo poročali o tem zanimivem srečanju Sergeja Kraigherja z jeseniškimi železarji v prihodnji številki Delavske enotnosti.

Ali bodo družbenopolitične organizacije, to je sindikat in zveza komunistov v zdravstvenem domu Kranj uspeli ozdraviti nevzdržne medsebojne odnose? Bolni zobje niso namreč edini problem te zobozdravstvene ustanove. Več o razmerah v tej delovni organizaciji na strani 8-9

Foto: A. Agnič

V OKVIRU

8. marec je datum, ki pripada zgodovini razrednega boja, zato ne smemo zmanjševati njegovega pomena na način, ko proslavljanje pade na raven malomeščanske manifestacije ali celo razvrednotenja ženske kot osebnosti.

Zamisel o mednarodnem dnevu ženske je vznikla v mednarodnem socialističnem gibanju v prvem desetletju tega stoletja v razmerah zaostrovane razrednega boja v svetovnem merilu. Ta dan naj bi postal spodbuda za vse intenzivnejše vključevanje žensk v napredno delavsko gibanje, za osveščanje delavskega razreda in ženskih množic, da je osvoboditev ženske usodno povezana s socialno in ekonomsko osvoboditvijo delavskega razreda. Zato pripada 8. marcu v zgodovini naprednega delavskega gibanja pomembna vloga v krepitvi akcijske in borbene enotnosti delavskega razreda. V duhu tega revolucionarnega izročila se je odvijalo praznovanje tega praznika tudi pri nas pred vojno, v narodno-osvobodilnem boju, ko so si ženske Jugoslavije s svojo aktivno vlogo priborile politično enakopravnost, pa tudi v gradivo nove socialistične družbe, ki je postavila temelje za odpravo vseh oblik diskriminacije ženske.

Tudi danes kljub temu, da so ženske dosegle politično enakopravnost in da so vidni premiki v izboljšanju družbenega položaja ženske — ta praznik nima samo zgodovinskega pomena, temveč je njeno vsebino še vedno živa in aktualna.

Ta dan se bomo vsak v svojem življenjskem in delovnem okolju vprašali, zakaj zaostajamo pri uveljavljanju družbenega položaja ženske. Ta dan je tudi priložnost, da opozorimo na probleme in vprašanja, ki so pred našo družbo, ter da predlagamo tudi poti in sredstva za njihovo reševanje.

8. marec je pa tudi dan mednarodne solidarnosti, boja za uveljavitev novega ekonomskega in socialnega sistema v svetu pa tudi dan, ko pokažemo na rezultate in izkušnje našega boja, ki so najboljši prispevek v zakladnico revolucionarnih pridobitev mednarodnega delavskega gibanja in človeškega napredka sploh.

8. marec naj bo kot praznik lep, naj bodo tudi šopki in prireditve s kulturnim sporedom, naj velja večja pozornost ženski, toda nikjer ne smejo ženske dovoliti, da se ta dan spremeni v svoje nasprotje, v malomeščanske in potrošniške manifestacije, ki jemljejo dostojanstvo ženski, oziroma človeku sploh.

REPUBLICKI ODBOR ZA
MEDNARODNO LETO ŽENSK

STRAN 3

STRAN 5

STRAN 8

»Nismo tako bogati, da bi še gradili!«

Kljub skrbi za človeka smo v minulih letih premalo storili za letni oddih zaposlenih. Podatkov, ki pričajo o tem, je veliko. In zelo prepričljivi so. Večina delavcev v času svojih rednih letnih dopustov ostaja doma, naši počitniški domovi, ki jih sicer nimamo na pretek, pa so zelo neizkoriščeni. V poprečju so zasedeni manj kot dva meseca na leto ...

O vsem tem in tudi o drugih stvareh smo se pogovarjali z inž. Borisom Bakračem, predsednikom Turistične zveze Hrvaške.

KOMU BENEFICIRANA DOBA?

Kdo vse v Sloveniji zahteva beneficiarno delovno dobo? Čigavi zahtevki so upravičeni? Zakaj urejanje traja tako dolgo?

Nekaj odgovorov na ta vprašanja boste našli v prispevku „Najbliže cilju: livarji“.

KDAJ POKOJNINE PO NOVEM

Po besedah Dantega Jasniča, predsednika skupščine republiške skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, bo letos oblikovanje oziroma odmera pokojnin, način njihovega usklajevanja z gibanji življenjskih stroškov in osebnih dohodkov ter vpliv regresivne metode usklajevanja med letom med glavnimi nalogami skupnosti. Seveda bodo morale k reševanju teh vprašanj, v največji meri tistih v zvezi z valorizacijami, in spremembami dosedanjega sistema pokojninsko-invalidskega zavarovanja prispevati tudi družbenopolitične organizacije, zlasti sindikati. Dela bo precej, saj bo treba dosedanjo zakonodajo in samoupravne akte s področja pokojninsko-invalidskega zavarovanja čimprej uskladiti z ustavo.

KAJ SMO STORILI...

Delovni dogovori
komunistov
v sindikatih

Na pobudo izvršnega komiteja predsedstva CK ZKS in republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije so se zadnje dni januarja in prve dni februarja sestali na delovnih sestankih komunisti v republiških odborih vseh devetnajstih sindikatov v naši republici. Po prvih ocenah udeležencev so sestanki dosegli svoj namen. Komunisti, ki delajo v sindikatih, so temeljito analizirali razmere na najbolj problematičnih področjih delovanja sindikatov v Sloveniji in v naši družbi, poudarili najpomembnejše naloge sindikatov ta čas in se dogovorili, kako bodo odpravili skupaj s komunisti, ki delajo v sindikatih v združenem delu, slabosti na področju samoupravljanja, združevanja dela in sredstev, ustvarjanja in delitve dohodka ter sredstev za osebne dohodke itd.

Udeleženci sestankov so ocenili, da je takšna oblika dela komunistov, ki delajo v sindikatih, zelo primerna pri zagotavljanju in krepitvi enotnosti komunistov v sindikatih. Naloge, ki so si jih na teh sestankih zadali komunisti, se v največji meri skladajo z nalogami, ki so si jih zadali sindikati posameznih dejavnosti za letošnje leto. Nekaj med njimi pa je takšnih, da bodo na njihovi osnovi letne delovne načrte tudi dopolnili.

Kaj določnega so se komunisti na sestankih dogovorili, bo mogoče povedati v nekaj dneh, saj bodo na osnovi ocen s sestankov predsednikov republiških odborov sindikatov skupaj z nekaterimi sekretarji republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije pripravili poročilo in oceno za skupno sejo izvršnega komiteja predsedstva CK ZKS in predsedstva republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije. Nedvomno bo to prispevalo svoj delež k še bolj odgovornemu ravnanju komunistov pri uresničevanju nalog, ki so jih sprejeli v posameznih sindikatih po najširšem preverjanju v osnovnih organizacijah sindikata in na katere so opozorili delavci, organizirani v sindikatih in zvezi sindikatov na minulih letnih konferencah.

Vsakdanja praksa kaže, da imamo v naši družbi v vseh oblikah njenega organiziranja in delovanja dovolj jasno izoblikovanih nalog, to je dogovorov, kaj bomo storili, s kakšnim namenom in s kakšnimi cilji, kdo bo to storil in na kakšen način ter do kdaj. Prepozostjo pa se dogaja, da dogovorjenih nalog ne uresničimo ali pa jih uresničujemo prepočasno. Zato dogovori komunistov, ki delajo v sindikatih, pomenijo zagotovilo, da se bodo uresničile v delovnih načrtih sindikatov izražene želje in zahteve sindikalnega članstva, za kar so komunisti v sindikatih sprejeli polno odgovornost.

DUŠAN REBOLJ

Namesto zahvale

Predsednik RS ZSS inž. Janez Barborič in njegovi sodelavci v teh dneh prejemajo številne čestitke, s katerimi jim občinska vodstva sindikatov, osnovne organizacije, konference sindikata in drugi čestitajo k podelitvi visokih državnih odlikovanj, ki so jih prejeli dne 30. januarja 1976.

„Priznanja, ki smo jih prejeli, nas zavezujejo k še bolj zavzetemu delu,“ je v imenu odlikovancev dejal predsednik Barborič. „Vsakomur posebej se ne moremo zahvaliti, zato na straneh DE izrekamo našo skupno zahvalo za čestitke in izrečene dobre želje.“

S POSVETOV PREDSEDNIKOV IN SEKRETARJEV SVETOV ZSS

UTRDITI AKCIJO!

Zaključni račun ne sme biti potrjevanje števil, ampak vsebinska razprava o boljšem gospodarjenju v prihodnje

O družbenoekonomskih in političnih nalogah, ki jih moramo uresničiti v naslednjih tednih in mesecih, so se prejšnji petek na skupnem delovnem posvetu najprej pogovorili predsedniki občinskih, medobčinskih in drugih svetov ZSS oziroma konferenc SZDL, nato pa v sredo še sekretarji občinskih svetov Zveze sindikatov Slovenije. Ker se vprašanja, ki so bila na dnevnem redu, vsebinsko prepletajo skupaj povzemamo najvažnejše ugotovitve in dogovore o uresničevanju posameznih nalog in akcij.

Trenutno je v ospredju nadaljevanje akcije za stabilizacijo. Pod tem imenovalcem lahko strmemo uresničevanje vsebine republiške resolucije o družbenoekonomskem in socialnem razvoju letos, sklepanje družbenih dogovorov o splošni in skupni porabi na vseh ravneh, naloge pri sprejemanju srednjeročnih planov in podpisovanje samoupravnih sporazumov o pokrivanju izpadlih dohodkov na železnici oziroma v elektrogospodarstvu. Ker izkušnje kažejo, da je delovanje koordinacijskih odborov za stabilizacijo, kot jim pravimo, v zadnjih dveh mesecih nekoliko zastalo, jih velja vnovič aktivirati, kajti le tako bomo vedeli, kako se uresničujejo predvidevanja, kako se sprejeta načela konkretno odražajo v dogovorih in sporazumih, kako se, skratka, uveljavlja samoupravna pot razreševanja problemov, uresničevanja tekočih ekonomskih nalog in načrtovanja prihodnjega razvoja. Vse to je toliko pomembnejše zaradi tega, ker kljub pravočasnim pripravam vendarle zamujamo pri pripravljanih dogovorov o splošni in skupni porabi. Delo na tem področju je treba pospešiti, da bi v temeljnih organizacijah združenega dela in v krajevnih skupnostih delovni ljudje in občani lahko hkrati razpravljali o vseh sporazumih in dogovorih, ki naj bi jih podpisali, in torej ob odločanju imeli celovit pregled nad razporejanjem dohodka za posamezne splošne in skupne potrebe.

Približuje pa se tudi čas, ko bomo v TOZD in samoupravnih interesnih skupnostih razpravljali o zaključnih računih. Tako sindikati kot SZDL se bodo politično angažirali v pripravah na dejansko problemske razprave o bilanci gospodarjenja v minulem delu, še zlasti pa gre za oceno, do katere stopnje združeno delo ne le vpliva, ampak tudi dejansko obvladuje s celotno reprodukcijo. Prav zato potrjevanje zaključnih računov ne bi smelo pomeniti le potrjevanja števil, ampak temeljito oceno gospodarjenja, ki naj bo v sleherni TOZD in samoupravni interesni skupnosti usmerjena na tista konkretna vprašanja, ki najbolj vplivajo na gospodarjenje ali poslovanje, slabijo njuno uspešnost in terjajo učinkovito razreševanje. Šele tako bo vsak delavec lahko imel res jasno predstavlo o skupnih in o svojih rezultatih dela, zato pa se bo lahko

odločil, kaj še velja storiti, da bi bili prihodnji rezultati boljši od sedanjih.

Kot smo že omenili, je zdaj v ospredju akcija za podpisovanje samoupravnih sporazumov o pokrivanju izpada dohodkov v elektrogospodarstvu in na železnici. Dolžnost sindikatov je, da v svojih kolektivnih storijo vse, da bi bila akcija tudi uspešna, to pa bo, če bodo delavci vedeli, o čem se odločajo in zakaj, ter če bodo odločitve zares sprejete po samoupravni poti. Prenekateri dosejani negativni odgovor pa velja pripisati temu, da delavci niso vedeli, o čem glasujejo, zato so se seveda izrekli proti novim obremenitvam. Tako sindikati kot SZDL bodo zdaj povsod, kjer so odklonili podpis sporazuma, še zlasti skrbno preverili na osnovi kakšnih in čigavih informacij so se ponekod izrekli proti temu, da bi prispevali k razreševanju tako žgočih problemov, kot sta, denimo, pokrivanje iz-

pada dohodkov o omenjenih dejavnostih posebnega družbenega pomena.

Okrepljena politična akcija pa ni potrebna le na teh področjih. Zdjaj, ko kolektivi uveljavljajo sindikalno listo 76, se je treba spoprijeti z miselnostjo, da le-ta ne glede na rezultate gospodarjenja zagotavlja vse zapisane pravice. Prav zato se moramo bolj zavzeti za stimulatino nagrajevanje, kar najracionalnejše gospodarjenja pa tudi za zagotavljanje toplega obroka med delom za vse zaposlene. Sindikalno listo namreč lahko uveljavljamo le v celoti ali pa sploh ne. Če je ne moremo, pa velja takoj poiskati odgovor, zakaj ne. Zato se spet „znajdemo“ pri problemih gospodarjenja, torej najprej pri ustvarjanju in šele nato pri delitvi.

Rok za zaključek letnih skupščin in sej je že potekel. Na posvetovanju so ocenili, da je že 5000 osnovnih organizacij opravilo to dolžnost.

G. H.

PLENUM REPUBLIŠKEGA ODBORA SINDIKATA DELAVCEV KMETIJSTVA, ŽIVILSKE IN TOBAČNE INDUSTRIJE

HITREJE DO
VEČ ŽIVIL

Podpora združitvi dveh sestavljenih organizacij združenega dela — V notnem SOZD tudi poslovne skupnosti za posamezna področja — Brez posrednikov v prodaji živil

Tako organizirano kmetijstvo in živilstvo, kot ju imamo zdaj, nista sposobna uresničiti srednjeročnega načrta razvoja. Srečujemo se s 60 do 70-odstotno izkoriščenimi zmogljivostmi. Proizvodnja na nesumerjenih kmetijah stagnira. Nekateri cene kmetijskih izdelkov niso usklajene. Integracijski procesi so kljub gospodarski nujni prepočasni. Take in podobne ugotovitve smo slišali na plenumu republiškega odbora sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije, ki je bil — prejšnji petek in soboto v Moravcih pri Murški Soboti. Zato so delegati največ pozornosti posvetili povezovanju kmetijstva, živilsko predelovalne industrije in trgovine, kot osnovo za razpravo pa so izbrali združitev dveh sestavljenih organizacij združenega dela, in sicer KIK Pomurke in ABC. V novi sestavljeni organizaciji bo združenih 17 delovnih organizacij, ki so že zdaj povezane v Pomurki in v ABC, njim pa se pridružujeta še dve novi.

V novi sestavljeni organizaciji bo več dejavnosti — od kmetijske in

živilsko predelovalne do trgovske, gostinstva in prometa — vendar pa bo največji delež imelo kmetijstvo in živilsko predelovalna industrija.

V sestavljeni organizaciji se bodo posamezne dejavnosti povezovala v poslovne skupnosti, in sicer za kmetijsko proizvodnjo in kooperacijo, živilsko industrijo, trgovino in drugo. Vsekakor je pomembno, da se bodo v poslovne skupnosti lahko vključile tudi tiste temeljne organizacije združenega dela, ki niso povezane v SOZD. Medtem ko bo enotno načrtovanje in investiranje urejeno v SOZD, pa bodo poslovne skupnosti skrbele za usklajevanje programov, usmeritev dejavnosti temeljnih organizacij in za druge zadeve.

Delegati republiškega odbora so ocenili povezavo KIK Pomurka in ABC kot dobro pot nadaljnega uresničevanja ustavnih določil in kongresnih dokumentov, še posebej zato, ker gre za integracijo, ki presega regionalne meje, kajti zajela bo velik del Slovenije.

M. HORVAT

IZ REPUBLIŠKIH ODBOROV

SINDIKAT DELAVCEV KEMIČNE INDUSTRIJE SLOVENIJE: izvršni odbor bo na prihodnji seji razpravljal o problemih srednjeročnega razvoja te panoge. V pripravah na to sejo so predstavniki RO obiskali delovne organizacije INA-NAFTA Lendava, SAVA Kranj, KRKA Novo mesto, MELAMIN Kočevje in DONIT Medvode, da bi se seznanili s problemi, s katerimi se te organizacije srečujejo pri načrtovanju srednjeročnega razvoja kakor tudi z načinom in uspešnostjo vključevanja osnovnih sindikalnih organizacij v proces načrtovanja prihodnjega razvoja njihovih OZD.

SINDIKAT DELAVCEV TEKSTILNE IN USNJARSKE INDUSTRIJE SLOVENIJE: komisija za samoupravno sporazumevanje je potrdila s sindikalno listo 76 usklajene predloge samoupravnih sporazumov o razporejanju dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke v konfekcijski industriji, usnjarski industriji in v pletilstvih.

SINDIKAT DELAVCEV UPRAVE, PRAVOSODJA IN DRUŽBENOPOLITIČNIH DEJAVNOSTI SLOVENIJE: predstavniki komisij za samoupravno sporazumevanje pri občinskih odborih in občinskih organizacijah tega sindikata so na prvem skupnem sestanku razpravljali o nalogah sindikatov na področju samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja ter izmenjali izkušnje o delovanju komisij za samoupravno sporazumevanje pri občinskih odborih in organizacijah.

SINDIKAT DELAVCEV LESNE INDUSTRIJE IN GOZDARSTVA SLOVENIJE: na sedežih gozdnih gospodarstev v Celju, Mariboru, Novem mestu, Postojni, Kranju in Ljubljani so bili razgovori tamkajšnjih sindikalnih delavcev in predstavnikov republiškega odbora o najbolj aktualnih vprašanjih samoupravne organiziranosti v gozdarstvu. Pozornost razpravljavcev je bila osredotočena na probleme sedanje organiziranosti s poudarkom in na vprašanja območnega povezovanja gozdnih gospodarstev in lesnopredelovalne industrije.

POSVETI AKTIVISTOV V RO SINDIKATA DELAVCEV KOVINSKE INDUSTRIJE

Odkrito o problemih

Analiza razmer naj bo uvod v akcijo, da bi sindikalne organizacije postale bolj učinkovite

Da bi ustvarili tesnejše stike med RO sindikata delavcev kovinske industrije Slovenije, osnovnimi organizacijami in občinskimi odbori ter da bi izmenjali izkušnje o delu in problemih v tej panogi, so se dne 27. januarja regionalni posveti tega sindikata v Trzinu, Trebnjem in v Črnomlju.

Dosedanji razgovori kažejo, da osnovne organizacije sindikata še ne opravljajo tistega družbenopolitičnega dela, kot bi ga morale glede na ustavo in kongresne dokumente in da je njihova vloga v temeljnih organizacijah združenega dela še marsikje šibka, da ne rečemo „stara“. Razlog za to lahko iščemo predvsem v prešibki usposobljenosti sindikalnih vodstev.

Svoj odsev pa imajo te razmere tudi v dosedanjem forumskem delu,

saj so ozji politični aktivisti, kjer so prisostvovali le predsedniki OOS, sekretarji OOK in vodilni delavci, „skrbeli“ za razreševanje vseh vprašanj iz življenja in dela temeljnih in drugih organizacij združenega dela.

Ni daleč od resnice trditev, da v mnogih primerih predsedniki OOS ne poznajo svojih nalog, problemov, s katerimi se ukvarja njihova temeljna organizacija ali OZD, niti nimajo takega vploga v gospodarjenje, kot bi ga kot usmerjevalci političnih akcij morali imeti. Ob tem pa kaže opozoriti tudi na pomanjkljivosti v organiziranosti, predvsem pa v zagotavljanju normalnih razmer za delovanje občinskih odborov, ki bi morali biti pobudniki sindikalne dejavnosti ter v pomoč osnovnim organizacijam.

M. H.

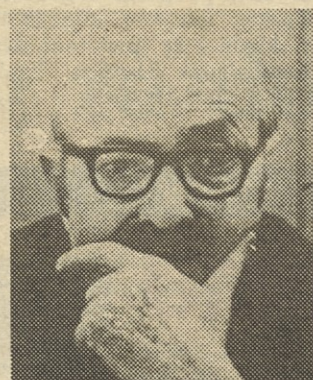
In memoriam

BORIS ZIHERL

Na ljubljanskih Žalah se je včeraj iztekla poslednja pot tovariša Borisa Zihelja, predvojnega komuniste, znanega revolucionarja, družbenopolitičnega delavca, publicista in znanstvenika, člana CK ZKJ, sveta federacije in podpredsednika Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Boris Zihel se je že v zgodnji mladosti pridružil

našemu revolucionarnemu gibanju in v boju za pravice delavskega razreda prestal okrutne muke v kaznilnicah monarhističnega režima. Sodil je v plejado tistih predvojnih borcev, ki so pod vodstvom tovariša Tita kovali enotnost naše partije in našega revolucionarnega gibanja ter ju pripravljali na prihodnjo revolucijo. Tovariš Boris kot prekaljen komunist sodi med pomembne borce in funkcionarje slovenskega in jugoslovanskega narodnoosvobodilnega gibanja, v njem je sodeloval z vseni svojimi močmi. S svojo nepopustljivo revolucionarno aktivnostjo na vseh področjih, kamor ga je usmerjala njegova zavestna zveza komunistov, je dal Boris Zihel neprecenljiv prispevek teoriji in praksi naše revolucije ter znanosti in kulturi slovenskega in jugoslovanskega naroda sploh. Z vso to bogato dediščino bo Boris Zihel ostal vedno živ med nami.

In memoriam

BLAŽO JOVANOVIĆ

Vso našo javnost je prejšnji teden presunila vest o nepričakovani smrti Blaža Jovanovića, člana sveta federacije, revolucionarja, dolgoletnega partijskega in državnega funkcionarja Črne gore in Jugoslavije.

Blažo Jovanović je stopil v naše revolucionarno gibanje v zgodnji mladosti in se v njem bojeval več kot 50 let. Član komunistične partije je postal leta 1924. Bil je znan mladinski in študentski ak-

tivist in partijski funkcionar že pred vojno, eden izmed najpomembnejših organizatorjev in vodij oborožene vstaje črnogorskega ljudstva. V letih po vojni je bil na najvidnejših partijskih in državnih funkcijah v republici in federaciji. Vsako nalogo, ki mu je bila zaupana, je izpolnjeval kot dosleden borec za samoupravni socializem, za bratstvo in enotnost naših narodov in narodnosti, našo neuvrščeno politiko, za ohranitev in razvijanje pridobitev naše revolucije, predvsem pa kot človek, ki ga lahko rodi samo prava revolucija.

Delo Blaža Jovanovića je vtakano v pridobitve naše revolucije. Ostalo bo v trajnem spominu jugoslovanskih komunistov, našega delavskega razreda, vseh narodov in narodnosti naše države in zglede mladim generacijam v boju za delo naše partije in tovariša Tita za samoupravni socializem in neuvrščenost v boju za komunizem.

Na vrata trka nova turistična sezona. V delovnih organizacijah smo že pričeli s planiranjem letnih dopustov, saj so naše turistične kapacitete kljub vsemu omejene, vsi, ki gremo na dopust, pa bi se radi kopali v morju le julija in avgusta. Tako kot vsa leta doslej...

Če upoštevamo vse naše turistične zmogljivosti, od kampov in počitniških domov delovnih organizacij pa tja do privatnih sob, penzionov in nešteti hotelov vseh kategorij, potlej moramo vsekakor ugotoviti, da razpolagamo že z ogromnimi turističnimi zmogljivostmi. Res pa je tudi, da le-te še niso dovolj velike, da bi si lahko prav vsi privoščili počitnice sredi poletja. Sicer pa si tega ne morejo privoščiti niti najbogatejše države na svetu.

Skratka, imamo precejšnje turistične kapacitete in obenem tudi zelo neizkoriščene. Velika večina počitniških domov, hotelov in sob pri zasebnikih, večino dni v letu ni zasedenih, mi pa tarnamo, da smo premalo gradili...

O tem smo se pogovarjali z inž. Borisom Bakračem, ki je že tretje leto predsednik Turistične zveze Hrvaške. Njegova osnovna misel je, da moramo obstoječe kapacitete bolje izkoristiti, saj „nismo tako bogati, da bi še gradili“, in da moramo vrata vseh objektov, s katerimi razpolagamo, na stežaj odpreti našim delovnim ljudem, ki so dali denar za vse, kar imamo.

MORALO BI NAS SKRIBETI!

„Iz podatkov, ki jih imamo na voljo, je razvidno, da odhaja na letni oddih le 33 odstotkov zaposlenih in da zelo veliko delavcev počitnic sploh ne pozna. Vse to bi nas moralo pošteno skrbeti. Še posebej naše družbenopolitične organizacije in sindikate, ki naj bi v sestransko skrbeli za našega delovnega človeka! Interes, da bi se naši ljudje ukvarjali z rekreacijo in da bi si vsaj enkrat, če ne že dvakrat na leto privoščili poštene počitnice, je nedvomno zelo veliko. Radi bi imeli zdrave in razpoložene ljudi, ki bodo kos vsem svojim zadolžitvam, ki bodo čakali zasluzeni pokoj zdravi in ne kot delovni invalidi! Še in še je torej razlogov, ki govorijo v prid dobro organizirani dnevni, tedenski in letni rekreaciji vseh naših delovnih ljudi. Zato bi nas morali podatki, ki so nam na voljo, skrbeti in nas zdraviti,

saj se naša praksa na tem področju močno razhaja z našimi hotenji in željami. Dejstvo, da več kot polovica delovnih ljudi ostaja v času svojega rednega letnega dopusta doma, da si več kot polovica delavcev niti enkrat letno pošteno ne oddahne, bi moralo pomeniti znak za alarm. Kaže pa, da nas vse to kaj malo skrbi...“ pripoveduje inž. Boris Bakrač.

INŽ. BORIS BAKRAČ, PREDSEDNIK TURISTIČNE ZVEZE HRVAŠKE V RAZGOVORU ZA DE

»NISMO TAKO BOGATI, DA BI ŠE GRADILI!«

Ali je res nujno potrebno, da ima velika večina delovnih organizacij kolektivne dopuste sredi poletja...?

Očitno je, da smo v Sloveniji doslej vse premalo storili za razvoj tako imenovanega delavskega turizma. Po minuli glavni turistični sezoni je izvedla redakcija Delavske enotnosti anketo, s pomočjo katere naj bi dobila odgovor na vprašanje, koliko delovnih ljudi si je lani v času rednega letnega dopusta privoščilo oddih. Z anketo smo zajeli blizu 30.000 zaposlenih. Ugotovili smo, da je večina delavcev preživela počitnice doma oziroma ob delu. Ugotovili smo tudi, da nihče ne zbira podatkov o tem, kaj delajo ljudje v času rednega letnega dopusta. Očitno je, da to nikogar kaj dosti ne zanima...

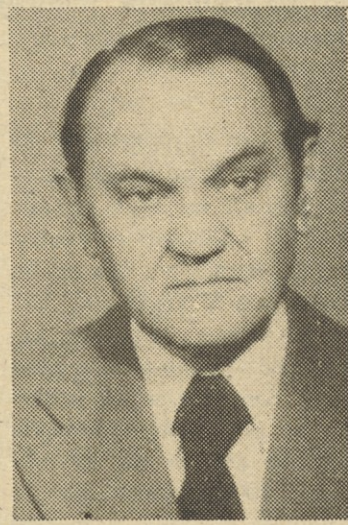
„Ugotovitev vaše redakcije je v bistvu zelo točna in ne velja le za Slovenijo, temveč kar za vso državo. Vendar, še preden bom spregovoril o tem, kaj storiti, kje vidim izhod iz današnjih razmer, še nekaj o tako imenovanem delavskem turizmu. Odkriti povem, da mi izraz ni všeč. Kaj je pravzaprav to delavski turizem? Prepričan sem, da moramo našega delavca obravnavati v počitniškem domu, kampu ali v hotelu kot domačega gosta, domačega turista in nič drugače. Zakaj bi se šli povsem po nepotrebnem dve vrsti domačega turizma, če pa gre v

bistvu za eno in isto! Prenehati moramo tudi s prakso, da mora biti vse, kar je namenjeno našim delavcem, najceneje — tja od delavskih naselij pa tja do delavskih počitniških domov. To je žaljivo! Ne smemo istovetiti cenosti in našega delovnega človeka! Dohodki naših ljudi so različni. Razumljivo je, da nekateri zaslužijo manj, drugi več. Niso pa redki primeri, da zasluzijo

„NI VSEENO, KAKO IN KDAJ PLANIRAMO DOPUSTE!“

Mnogi pravijo, da smo doslej premalo zgradili, da potrebujemo še veliko novih počitniških domov. Mar je res pomanjkanje počitniških kapacitet glavni vzrok, da ostajajo mnogi naši delovni ljudje v času rednega letnega dopusta doma?

kapacitete in omogočili počitnice večjemu številu ljudi...? „Mislim, da bi se morali v delovnih organizacijah pošteno zamisliti nad tem, kako in kdaj planiramo dopuste. In zamisliti bi se morali tudi nad našo turistično ponudbo. Od dvanajstih mesecev v letu smo doslej izkoristili za počitnice v glavnem le dva. Vedno smo vse programirali za julij in avgust in na kaj drugega še pomisliti nismo ho-

teli. Toda ali je res nujno potrebno, da ima, denimo, velika večina delovnih organizacij svoje kolektivne dopuste prav sredi poletja? Ali je res nujno potrebno, da se prične glavni remont vsako leto s prvim julijem? Zahteva to tehnologija ali pa je to stvar naših dolgoletnih navad, ki se jih enostavno ne znamo otresti? In še to: kje je rečeno, da mora vsak delavec izkoristiti ves svoj dopust v poletnih mesecih? Za začetek bi bilo vsekakor zelo smotno, ko bi razdelili dopust na dva dela. V najbolj razvitih državah gre do delavci na redni dopust tudi pozimi! In če pogledamo možnosti, ki jih imamo od Alp pa tja do Črnogorskega primorja, potlej smo lahko še bolj prepričani v to, da bi lahko dopust delili in si privoščili počitnice tudi kdaj drugič kot samo sredi poletja. S tem v zvezi bi se morali seveda pomeniti tudi o šolskih počitnicah, za katere prav tako ni nikaršnega pravega razloga, da se prične in končajo za vse šolarje na isti dan. Morali se bomo seveda spoprijeti z nekaterimi problemi, da bomo lahko premaknili šolske počitnice v korist nas vseh, toda to je še najmanj, kar bi lahko storili za to, da bi si lahko več ljudi privoščilo zaslužen oddih. Menim, da z vsem tem ne bi smeli več dolgo odlašati. Moramo se poslovi od dosedanje prakse, ko smo iz leta v leto vse skupaj prepuščali naključju, ko je bila velika večina naših ljudi odvisna le od svojih organizacijskih sposobnosti in zmogljivosti lastnega žepa.

Še nekaj o turistični ponudbi. Večina naših hotelov in počitniških domov je doslej nudila svojim gostom le prenočišče, hrano in pretirano drago pijačo. To vsekakor ni dovolj in v tem je tudi razlog, da se mnogi nikakor ne morejo odločiti za počitnice izven sezone. Nekateri hoteli imajo sicer nekaj trhljih sandolinov in morda še nekaj šahovskih garnitur, vendar to ni tisto, česar si ljudje želijo. Poglejte, v Plavi laguni pri Poreču nudijo svojim gostom praktično vse, kar si zaželi. Tu imajo turisti široke možnosti, da se ukvarjajo s športi na vodi in pod vodno gladino, tu lahko kolesarijo, jahajo, igrajo namizni tenis, odbojko, košarko, roket... ob slabem vremenu so jim na voljo pokriti bazeni in drugi pokriti športni objekti. Zato tu nikomur ni dolgčas — ne poleti — ne pozimi! In zato so hoteli v Plavi laguni tudi dobro izkoriščeni. Tu je turistična ponudba že dokaj kompletna, zato ljudje radi obiskujejo Plavo laguno ob vsakem letnem času. Še en podoben primer poznam na naši dolgi jadranski obali. V mislih imam turistično naselje Solaris v bližini Šibenika — za tretjega pa preprosto ne vem več. Skratka, tudi za boljšo turistično ponudbo smo doslej napravili veliko, veliko premalo, zato so naše počitniške kapacitete v mesecih, ko je morje hladno in ni primerno za kopanje na prostem, za mnoge povsem nezanimive...“

— Omenili ste problem planiranja dopustov v naših delovnih organizacijah, predlagali ste, da šolske počitnice ne bi bile prav za vse šolarje ob istem času, in dotaknili ste se naše turistične ponudbe, ki je vsekakor še vedno na moč skromna. Morda še kakšen predlog...?

„Neizkoriščenih možnosti je vsekakor še precej. Ena od njih je vsekakor turizem na vasi. Poglejte, veliko število naših delavcev je prišlo v mesto prav iz vasi. Za vse te ljudi ali vsaj za mnoge med njimi bi bil dopust na deželi verjetno veliko bolj sprejemljiv kot v počitniškem domu ali v hotelu, kjer imajo do gostov še marsikateri aristo-kratski odnos in jih grdo gledajo, če so brez kravate. Marsikdo med nami bi se zato na vasi dobro počutil in užival v domačem okolju, ki mu je najbližje. V svetu so na tem področju že veliko napravili, pri nas pa smo komaj na začetku, čeprav je razvoj turizma na deželi v korist tako ljudi iz mesta kot ljudi iz vasi, ki bi imeli možnost dodatnega dela, dodatnega zasluzka...“

ANDREJ ULAGA

Problem se od problema razlikuje

iz albuma sindikalnih delavcev

„Rojen sem bil v delavski družini. Bilo nas je sedem otrok in vsi nosimo mladostni nemir v sebi,“ pravi v smehu štiriindevetletni VILI SKRT iz Celja. „Če bi sešel ves čas, ki sem ga porabil za delo v političnih organizacijah, bi verjetno naneslo tretjino mojega življenja. Spominjam se, da smo včasih tudi ob sobotah in nedeljah tekali z ene na drugo sejo ali pa na eni vztrajali dolgo v noč. Moram reči, da je bilo izredno veselje delati, ker je bila zavzetost do dela, čeprav so bile težje razmere, veliko večja, kot je danes. Nikoli nismo imeli težav s časom ali sklepčnostjo. Ostro smo izmenjavali mnenja, toda ko smo se nekaj zmenili, smo vztrajali vse do uresničitve...“

Začel je v mladinski organizaciji in ob koncu je bil član CK mladine. Ko se je zaposlil v cinkarni, se je vključil v delo sindikalne organizacije. Bil je na osmih delovnih akcijah, od tega na treh v zamejstvu. Leta 1963 je postal tajnik občinskega sindikalnega sveta v Celju in predsednik občinskega odbora sindikata delavcev industrije in ru-

darstva. V občinskih sindikatih je delal sedem let in pol, nato se je zaposlil v Topru. Nato so ga izvolili za predsednika sindikata delavcev tekstilne in usnjarske industrije naše republike ter za člana zveznega odbora te panoge.

„Zdi se mi, da smo včasih drugače delali. Nismo si natrpali preveč nalog, toda tiste, ki si jih sprejel, si moral speljati do konca. Enostavno smo rekli: najpomembnejši problemi so ti in ti, te je treba najprej rešiti. Vsi problemi namreč niso enako pomembni. Problem se od problema razlikuje, zato je tudi način reševanja bistvenega pomena. Mislim, da bi se tudi danes morali posamezni sindikati v občinah dogovoriti, kateri so najpomembnejši problemi in jih takoj vključiti v program svojega dela. Tako bi uspeš hitro rešili posamezna vprašanja, ne pa da si zadajo kopico nalog, ki jih fizično niso sposobni naenkrat rešiti. Tako politične sile v sindikatih drobimo.

Meni je najbolj žal prav to, da nismo prenekatere akcije speljali do konca. Speljali pa je nismo, ker so nas

iz višjih forumov vedno znova obremenjevali z vedno novimi nalogami. Tako, denimo še do zdaj nismo uspeli rešiti problema nagrajevanja po delu. Našli smo sicer merila za nagrajevanje po delu delavcev v neposredni proizvodnji, nismo pa našli enakih meril za ugotavljanje in vrednotenje vloženega dela v službah. Mislim, da bi morali biti sindikati veliko bolj angazirani na tem področju. Samo proklamiranje tega načela nas ne bo privedlo daleč. Zato sindikat mora vztrajati pri zahtevi, da dejansko uveljavimo merila nagrajevanja tudi za tiste delavce, ki niso v neposredni proizvodnji. Sam zase sem prepričan, da se da vsako vloženo delo ovrednotiti.

Druga pomanjkljivost pa je v tem, da govorimo eno, delamo pa drugo. Vsa ta leta vtrajno govorimo, kako moramo zmanjševati birokracijo in deprofesionalizirati čim več funkcij. Ugotavljamo pa, da se plačane funkcije množijo od zveze do občin. Mnogo sil izgubimo tudi zato, ker akcij ne usklajujemo dovolj z drugimi političnimi organizacijami. Tako se dogaja,

da vsaka organizacija sama organizira določene akcije, ki jih nato obravnavamo ločeno, namesto da bi o istem problemu razpravljali in govorili samo enkrat ter ga nato rešili.

Zame je bistveno pri vsem tem, da sem se v vseh teh letih, kar sem delal v sindikatih, izredno mnogo naučil. Bilo je mnogo veselih in tudi žalostnih trenutkov. Veselih takrat, ko smo s stališči sindikata prodrli in jih uveljavili v praksi. Bili pa so tudi trenutki, ko si se trudil, da bi delavcu izbral boljši položaj, pa so te delavci pustili na cedilu...“

Prav zaradi vseh teh problemov je delo v sindikatih izredno zanimivo in pestro. Venomer si v središču dogajanj, praksa ovrže eno teorijo, ker jo enostavno preživimo, in tako morajo iskati drugo, ki bi bila boljša, popolnejša. In ko ugotoviš, da je neka akcija uspela in bila resnično v korist delavca, pozabiš na vse tiste žrtve, ki pogosto niso majhne. Tudi na to, da si se žrtvoval za druge tudi na račun svoje družine...“

J. SEVER

VILI SKRT: »Prepogosto si naložimo preveč nalog, ki jih nato fizično nismo sposobni izpeljati do konca...«

AKTIV KOMUNISTOV RO SINDIKATA DELAVCEV GRAFIČNE IN PAPIRNE INDUSTRIJE SLOVENIJE

KJE SO VZROKI ZASTOJEV

Grafična industrija najbolj razdrobljena. Neurejen je družbenoekonomski položaj posameznih kategorij delavcev v sicer enotnem delovnem procesu

Komunisti republiškega odbora sindikata delavcev grafične in papirne industrije Slovenije so na svojem delovnem sestanku največ pozornosti posvetili dosedanjim prizadevanjem tega sindikata in komunistov v njem pri uveljavljanju novih samoupravnih odnosov, samoupravne organiziranosti, rezultatom stabilizacijskih prizadevanj, ter povezovanju v slovenski grafični in papirni industriji. Ocenili so, da so lanska prizadevanja kljub težavam dela ugodne rezultate predvsem na področju povezovanja v papirni industriji, kjer sicer še ni do konca izvedena samoupravna organiziranost, vendar pa so nezadovoljni z gospodarskim položajem obeh panog in še manj s povezovanjem v grafični industriji. Kar zadeva delo republiškega odbora, pa bi lahko ugotovili, da komunisti z dosedanjimi stopnjo razvoja delegatskih odnosov ne morejo biti zadovoljni, saj delegati marsikaj nimajo „za seboj“ stališča delegatske baze, pač pa se odločajo po svojem občutku in osebnem mnenju.

Predsednik RO Jože Kolar je v uvodni besedi opozoril tudi na čedalje slabši gospodarski položaj grafične in papirne industrije, saj po konjunktornem predlanskem letu vse bolj naraščajo stroški poslovanja, zmanjšuje pa se dohodek, povečujejo se zaloge, zaposlenost in tudi pogodbene obveznosti. V grafično-predelovalni industriji pa se srečujejo tudi z vse večjim pomanjkanjem dela in z veliko konkurenčnostjo na tržišču. Zaradi stihijnega razvoja te industrije v naši državi in nelojalne konkurence je povezovalje in specializacija slovenske grafično-predelovalne industrije nujna.

Toda prav povezovalje je

najtrši oreh v prizadevanjih sindikata. Že nekaj številskaz nazorno potrjuje resnico o razdrobljenosti: v Sloveniji je 64 delovnih organizacij grafične stroke, poleg tega še kakih 200 „privatnih tiskarn“, ki se sicer skrivajo pod nazivom grafične galerije. Samo v Ljubljani in okolici so po nekaterih podatkih privatne tiskarne lani ustvarile kakih 100 milijonov dinarjev celotnega dohodka! Komunisti so ob tem ugotavljali, da je razmah privatnega tiskarstva kljub temu, da je z zakonom prepovedan, predvsem posledica premajhne prožnosti in tudi usposobljenosti družbenega sektorja. Če do danes še nismo spoznali potrebnosti povezovanja, ugotavljajo komunisti v RO tega sindikata, potem je skrajni čas, da vse družbenopolitične organizacije resno pretresejo ta problem predvsem pri oblikovanju srednjeročnega načrta razvoja slovenske grafične industrije.

Drugi problem, na katerega so opozorili na seji aktiva in ki je tesno povezan z integracijskim procesom, pa je v tem, da je le časnikarstvo opredeljeno kot gospodarska dejavnost posebnega družbenega pomena, medtem ko samo tiskanje časnikov nima tega statusa. Za tiskarstvo veljajo povsem enaki gospodarski pogoji kot v drugih panogah. Grafiki zato postavljajo znotraj tega sicer enotnega proizvodnega procesa ekonomske cene, ki so pogojene s cenami papirničarjev in te s cenami gozdarjev. S takim načinom oblikovanja cen pa so prizadete novinarske hiše, ki cen ne morejo oblikovati tako kot drugi. Zavaljo tega pa tudi niso razviti dohodkovni odnosi kot osnova razvoja samoupravljanja. Tudi v tem je razlog za prepočasno povezovalje slovenskega

tiskarstva, časnikarstva in založništva! Čeprav seveda ne kaže omalovaževati tudi pomena subjektivnih vzrokov in marsikdaj povsem podjetniških teženj.

Na sestanku komunistov v republiškem odboru so se dogovorili, da bodo seznanili s problematiko in stališči vse osnovne sindikalne organizacije in komuniste, prav tako pa tudi druge dejavnike v občinah in republikah. S tem želijo prispevati k usklajeni akciji na področju grafične in papirne industrije.

AKTIV KOMUNISTOV RO SINDIKATA DELAVCEV TRGOVINE SLOVENIJE

Le počasi bliže proizvodnji

Pri združevanju dela in sredstev trgovinskih in proizvodnih delovnih organizacij se lani stvari niso bistveno premaknile

Sredi prejšnjega tedna so se sestali komunisti, ki delajo v republiškem odboru sindikata delavcev trgovine, na kritičen pogovor o svojem delu. Povemo naj, da šteje sindikat delavcev slovenske trgovine 59.000 članov, ki so organizirani v 422 osnovnih sindikalnih organizacijah. Upoštevaje nečelo, da nobena osnovna organizacija sindikata ne more biti nepovezana na občinski oziroma republiški ravni, so se OSS lani po delegatskem načelu povezale v občinske organizacije sindikata delavcev trgovine, prek njih pa tudi v republiški odbor tega sindikata, ki ga sestavlja 60 delegatov iz vseh občinskih organizacij.

Od skupnega števila članov RO je 75 % zaposlenih v neposredni proizvodnji, med njimi je 38 % žensk, 25 % mladih, 47 % pa je članov ZK. Skupaj z drugimi člani sindikata delavcev trgovine usmerjajo komunisti svoje delovanje v organizacijah in organih sindikata predvsem v uresničevanje ustavne

vloge delavcev, v povezovanje trgovine s proizvodnjo, v samoupravno sporazumevanje o razporejanju dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke, v prizadevanja za gospodarsko stabilizacijo, v izboljšanje delovnih in življenjskih razmer zaposlenih v trgovini ter na druga področja.

Komunisti v republiškem odboru pa so se na zadnjem sestanku pomudili zlasti pri dveh vprašanjih. Prvo zadeva ustavni položaj delavcev v združenem delu in razvoj samoupravnih odnosov v trgovinskih delovnih organizacijah, drugo, zadeva „odpiranje“ trgovine nazven, torej povezovalje trgovine in proizvodnje, in povezovalje trgovine s potrošniki. Komunisti v republiškem odboru so ugotavljali, da v trgovini do danes še nismo rešili vseh vprašanj samoupravnega organiziranja v skladu z ustavnimi določili. Razprava je opozorila, da pri razreševanju teh vprašanj premalo upoštevamo glavni namen organiziranja delav-

cev v TOZD, to je, da uresničimo ustavni položaj delavcev kot neposrednih upravljalcev.

Tudi povezovalje trgovine in proizvodnje ostaja ena najpomembnejših nalog sindikata trgovskih delavcev, saj se razmere lahko izboljšajo le s tesnejšim povezovaljem tistih, ki proizvajajo, s tistimi, ki prodajajo. A ker ni na voljo kakih univerzalnih receptov, bo potrebna toliko večja zavzetost in odločna politična akcija družbenopolitičnih organizacij, predvsem pa sindikata.

To tudi zavaljo tega, ker dosežanje integracije med proizvodnjo in trgovino razen nekaterih izjem niso obrodile pričakovanih rezultatov. Združevanja so večinoma potekala formalno, posledica tega pa je še vedno neorganizirana ponudba, nesmotrno gospodarjenje in tudi neučinkovito planiranje. Vse to pa se bolj ali manj odraža tudi na tržišču, pri čemer plačuje ceno predvsem potrošnik.

-iv

AKTIV KOMUNISTOV RO SINDIKATA DELAVCEV KULTURE

V BITKO ZA MNOŽIČNOST KULTURE NE BREZ MNOŽIC!

Državo kritiziramo, ne kličimo na pomoč države! — Trajno moramo preverjati, kakšen družbeni pomen imajo kulturne dejavnosti. — Dialektika množičnega in nacionalno pomembnega v kulturi še premalo jasno opredeljena

Razprava na aktivu komunistov RO sindikata delavcev kulture se je obrnila k temeljnemu problemu samoupravne koncepcije kulture. To je zelo pomembno, da bi sindikat, ki kot samostojen deluje komaj dobro leto, stopal v prihodnje še bolj odločno po samoupravnih poteh k zastavljenim ciljem. Že doslej je dal s svojim delom lep prispevek. Razčiščevanje idejnih vprašanj je toliko bolj v ospredju, ker v tesni povezavi s terenom že dlje pripravljajo skupno sejo republiškega sveta in republiškega odbora na temo „delavec in kultura“. Razprava na aktivu je tudi pokazala, da se politična stališča, ki jih je v tej zvezi oblikoval slovenski CK ZKS, že preusmerjajo v tok uresničevanja.

Posebna politična ocena je veljala doseženemu v svobodni menjavi dela. Komunisti so ugotovili, da je bilo vse preveč birokratskega dela, pravih rezultatov dogovorov o menjavi dela pa zelo malo. Če so prvi dve leti kulturne skupnosti še imele možnosti predstaviti delavcem svoje programe, pa se je ta možnost zadnje leto zelo zožila, saj se nikakor ne moremo iztrgati iz proračunskih odnosov. Limiti so res družbeno dohodkovno utemeljeni, ob proklamiranem

sistemu menjave dela pa nikakor ni utemeljena obvezna „enaka discipliniranost vseh“ ali celo prepoved, da bi šli s programi pred delavce, ker je pač na občinski koordinaciji že vse dogovorjeno. Programi stabilizacije, ki na področju kulture pomenijo notranjo utrdjenost, kvalitetno delo in polno zaposlitev, se ob prej omenjenem ravnanju ne morejo razvijati v pravo smer, saj ta prava smer terja, da odpremo vrata za dogovarjanje s tistimi, ki so jim kulturni programi namenjeni. Mnoge kulturne ustanove so se s svojo dejavnostjo zadnji dve leti široko odprle nazven, poiskale so neposredne povezave z delovnimi kolektivi. Ker nismo izoblikovali enotnih kriterijev za vrednotenje kulturnega dela, pa se pogosto prav tem ustanovam po proračunski logiki zmanjšuje dohodek za opravljeno delo iz sredstev kulturnih skupnosti (na račun njihovega lastnega dohodka), hkrati pa ostaja dohodek neokrnjen tistim, ki se še niso usmerili na dodatno delo v širšem slovenskem kulturnem prostoru. Kazen za tiste, ki imajo posluš za široke družbene kulturne potrebe, nobenih sankcij pa za tiste, ki so naglušni za te potrebe!

Dva kroga pogovorov v regijah, ki jih je sindikat opravil v pripravah na plenum o kulturi, sta pokazala, da ne moremo biti zadovoljni z delom kulturnih skupnosti. Programi skupnosti nastajajo le kot zbir posamičnih programov, ne pa kot izčiščena in pretehtana usmeritev z jasno opredeljenimi kulturnimi cilji. Sredstva se dele proračunsko, probleme pogosto rešujejo izvršni organi sami, delegati uporabnikov še niso prišli do besede. Ker celotna proble-

matika menjave dela in dohodkovnih odnosov stagnira, se bo sindikat zavzel za to, da bi vse samoupravne interesne skupnosti v občinah oblikovale skupno komisijo, ki naj bi proučila te odnose in predlagala, kako jih vnaprej razvijati. Slišali pa smo tudi samokritiko, saj tudi kulturni delavci sami pogosto kličejo na pomoč države, ko jo hkrati kritizirajo zaradi vmešavanja, ali pa prav kulturni delavci govorijo le o svojih nizkih osebnih dohodkih, ne govorijo pa o težkih problemih oblikovanja in razporejanja celotnega njihovega dohodka.

Dohodkovni odnosi, planiranje, dogovarjanje, postavljanje kriterijev za oblikovanje dohodka, razporejanje dohodka, vse to so vprašanja, zaradi katerih se bo moral sindikat delavcev kulture ustvarjalno vključiti v razpravo o zakonu o združenem delu. V to bi se morale vključiti tudi temeljne skupnosti posameznih kulturnih dejavnosti. Denimo za gledališče, za knjigo, kajti le znotraj teh dejavnosti lahko nastanejo kriteriji za poenoteno vrednotenje programov kulturnega dela. Te temeljne skupnosti pa naj bi pospešile tudi najrazličnejše vsebinske integracije. Stališče komunistov je, da v kulturi ne gre predvsem za fizične integracije, čeprav tudi te niso izključene. Nujne pa so vse tiste povezave, ki zagotavljajo skupno planiranje, skupno vrednotenje programov in dela enakih dejavnosti, široko izmenjavo realiziranih programov, sindikati morajo spodbuditi oblikovanje temeljnih skupnosti kulturnih dejavnosti tudi zato, da bi se vse dejavnosti organizirano vključile v srednjeročno načrtovanje kulturnega razvoja. Kajti vse probleme razvoja kulture je treba razreševati na način, ki nas bo peljal k samoupravnim odločitvam tudi glede investicij na tem področju. Na aktivu komunistov pa so govorili tudi o tem, da je poseben družbeni pomen kulturnih dejavnosti potrebno stalno preverjati in se o tem samoupravno opredeljevati in če je tako, potem se je tudi o stanovanjih za kulturne delavce potrebno dogovarjati v občin-

skih stanovanjskih skupnostih, kajti prav stanovanjski problemi pogosto povsem onemogočajo smotno kadrovsko politiko na področju kulture.

KAJ JE S KULTURO NACIONALNEGA POMENA?

Z vprašanjem o posebnem družbenem pomenu kulture pa je povezano tudi vprašanje o posebnem nacionalnem pomenu kulturne dejavnosti. Opraviti imamo še vedno z elitistično miselnostjo, da so le nekatere institucije posebnega nacionalnega pomena. Brez ovinkarjenja je treba povedati, da ima pravico do rezultatov dela po tradiciji imenovanih nacionalnih institucij prav tako občan iz Lendave kot iz Ljubljane. A kot že posebnemu družbeni pomen kulture ni nekaj dokončnega, enkrat za vselej danega in priznanega, tako tudi nacionalni pomen kulture ni nekaj enkrat za vselej priznanega. Opredelitev postane nedvoumna, če pri tem mislimo na kulturne programe, ne pa na naslove posameznih kulturnih hiš. Narodna in univerzitetna knjižnica je nacionalna ustanova, ker opravlja naloge za književničarstvo po vsej Sloveniji. A ne more biti narodno, kar do delavcev sploh ne pride ali kar jim ni namenjeno. Če preganjamo monopolizem v gospodarstvu, ga moramo tudi v kulturi. Delavec mora imeti pravico in možnost izbirati kulturne dobrine. In v samoupravni družbi bodo le delovni ljudje opredeljevali, kaj je od tistega, kar danes nastaja, narodnostno pomembno. Kdo naj bi sicer to opredeljeval?

Da bo kultura postala res pravica in možnost množic, bodo morali komunisti to bitko voditi skupaj z množicami: v delovnih organizacijah, kjer pogosto še vlada miselnost, da kultura nima nič opraviti tam, kjer se proizvajajo, v krajevnih skupnostih, kjer je treba spodbuditi razgovor občanov o njihovih kulturnih potrebah; v celodnevni osnovni šoli, ki naj preraste v novo kulturno žarišče krajevnih skupnosti.

Ali je sploh mogoče poiskati odgovor na vprašanje, kakšna je dialektika množičnega in nacionalno pomembnega v kulturi, ne da bi ga iskali skupaj z najširšimi množicami delovnih ljudi, občanov, ki jim je kultura namenjena?!

S.G.

KOLENDAR NALOG

Med najpomembnejšimi nalogami tega tedna je vsekakor skupna seja IK predsedstva CK ZKS in predsedstva RS ZSS, saj bodo na njej ocenjevali izvajanje stanovanjske politike v naši republiki in bodoče naloge na tem področju.

Približuje se čas, ko bodo samoupravni organi potrjevali zaključne račune za leto 1975. Zato se bodo sindikalne organizacije še zlasti angažirale pri vsebinskih pripravah na analizo bilanc gospodarjenja, ki mora pomeniti problemsko razpravo o gospodarjenju in s tem podlago za sprejemanje in izvajanje prihodnjih nalog.

Tudi družbeni dogovori o razporejanju dohodka zaradi svojega izjemnega pomena v tem tednu ostajajo v središču pozornosti.

PONEDELJEK, 16. FEBRUAR

— sindikalna konferenca delavcev v zasebnem sektorju pri RO sindikata delavcev obrtnih delavcev bo obravnavala spremembe in dopolnitve kolektivne pogodbe o delovnih razmerjih med delavci in samostojnimi obrtniki.

TOREK, 17. FEBRUAR

— Izvršni odbor sindikata delavcev trgovine bo spregovoril o družbenem dogovoru o razporejanju dohodka v letu 1976 in o nalogah sindikata na tem področju
— posvetovanje v organizaciji izvršnega odbora sindikata obrtnih delavcev, na katerem bodo razpravljali o programih razvoja obrti in problemih, ki zavirajo razvoj
— RO sindikata s področja industrije in rudarstva sklicujejo razgovor o skupnih kriterijih in merilih za utrjevanje delitve dohodka na osnovi minulega dela

SREDA, 18. FEBRUAR

— začetek tridnevnega seminarja za nosilce in organizatorje množične inventivne dejavnosti. V Dolenjskih Toplicah so ga skupno pripravili odbor za izumiteljstvo in tehnične izboljšave pri RS ZSS, Center za družbeno izobraževanje pri RS ZSS in Zveza izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav Slovenije

ČETRTEK, 19. FEBRUAR

— skupna seja IK predsedstva CK ZKS in predsedstva RS ZSS, na kateri bodo ocenjevali izvajanje stanovanjske politike v SR Sloveniji in bodoče naloge na tem področju
— na seji konference za cestno gospodarstvo pri RO sindikata delavcev prometa in zvez bodo razpravljali o vlogi in pomenu družbene samozaščite

PETEK, 20. FEBRUAR

— predsedniki občinskih in medobčinskih odborov sindikata delavcev tekstilne in usnjarske industrije bodo razpravljali o pripravah na bližnjo plenarno sejo republiškega odbora

NIČ VEČ VIZIJA

Dobro leto pri nas že dokaj resno govorimo o usmerjenem izobraževanju ali bolje rečeno o preobrazbi sedanjega srednjega šolstva v usmerjeno izobraževanje. Govorimo o uresničevanju takšne reforme vzgojnoizobraževalnega sistema, kot smo jo opredelili v smernicah kongresnih dokumentov, o takšni preobrazbi, ki bo ustrezala potrebam naše samoupravne socialistične družbe, zahtevam znanstvenega in tehnološkega razvoja in sodobne delitve dela.

Seveda pa v tem prehojenem letu nismo ostali samo pri besedah. In če se danes kje srečujemo z očitki, da z reformo kasnimo, da nimamo izdelane koncepcije za reformo, potem gre tu zgolj za poenostavljene trditve. Naj tako najprej povemo, da smo z usmer-

sistema, pač pa predvsem zato, ker sedanji sistem zaostaja za razvojem samoupravne socialistične družbe. Potrebna nam je takšna reforma, ki bo odpravila pomanjkljivosti sedanjega vzgojnoizobraževalnega procesa ter oblikovala takšnega, ki bo pogojen z marksistično idejno zasnovanostjo, ki bo oblikoval znanstveni način mišljenja na marksističnih idejnih osnovah. Tudi ni odveč, če zapišemo, da morata postati vzgoja in izobraževanje enakovredni in dialektično povezani sestavini vzgojnoizobraževalnega sistema, da morata biti samoupravno organizirana ter dostopna vsem – mladini in odraslim. Ker današnji razvoj zahteva, da se človek izobražuje skozi vso delovno dobo, da se poklicno usposablja in izpopolnjuje v skladu z njegovimi interesi in potrebami združenega dela, je potrebno v nov sistem izobraževanja, torej v usmerjeno izobraževanje, vnesti permanentnost izobraževanja. Še več, ker sta vzgoja in izobraževanje sestavini družbene reprodukcije, ker z njo omogočamo in pospešujemo razvoj proizvodnih sil in samoupravnih socialističnih odnosov, mora postati sestavni del potreb človeka in združenega dela. Tako se mora celotna vzgojnoizobraževalna dejavnost usmeriti k vzgoji in izobraževanju z delom in za delo.

Kaj je torej usmerjeno izobraževanje? Je sestavni del vzgojnoizobraževalnega sistema in nadgradnja osemletne obvezne šole. Vključuje sedanje srednje, višje in visoko izobraževanje. Njegova naloga je, da pripravlja mladino in odrasle za delo v določenem poklicu, jih oblikuje v aktivne samoupravljalke osebnosti v združenem delu in družbenem življenju. Usmerjeno izobraževanje temelji na raznovrstnih usmeritvah in vsebinah izobraževanja, v katere se mladina pa tudi odrasli vključujejo glede na svoja nagnjenja, sposobnosti in interese ter v skladu z družbenimi potrebami. V usmerjeno izobraževanje se bo lahko vključil vsak učenec ali zaposleni. S svojo prvo fazo, torej dveletno skupno srednjo šolo, bo postalo usmerjeno izobraževanje šola enakih možnosti za vse, skupna osnova za vsakršno nadaljnje izobraževanje za poklic, za delo ter za izobraževanje ob delu in ob njem. **MARJETA DEMŠAR**

Komunist za DE

jenim izobraževanjem v Sloveniji že začeli z letošnjim šolskim letom, in sicer v prvih letnikih 23 vzgojnoizobraževalnih zavodov, torej v gimnazijah pedagoške smeri in v vzgojiteljskih šolah. Nedvomno pa pomenijo bistveni prispevek k preobrazbi sedanjega srednjega šolstva izdelane teze o usmerjenem izobraževanju (pripravil jih je Zavod za šolstvo SRS), preverjanje le-teh na različnih posvetih in sestankih in pa že tudi izdelan elaborat, ki zajema vsa najvažnejša vprašanja v zvezi s preobrazbo srednjega šolstva v usmerjeno izobraževanje. Danes, ko imamo že izdelano zasnovano usmerjenega izobraževanja, torej vemo, kaj nam prinaša novega, kaj želimo z njim doseči in kakšen bo v prihodnje vzgojnoizobraževalni proces.

Če govorimo o preobrazbi sedanjega srednjega šolstva v usmerjeno izobraževanje, potem o tem ne govorimo, ker bi nam bile potrebne samo delne spremembe in izboljšave znotraj sedanjega

ODMEVI NA INTERVJU PREDSEDNIKA TITA

Vsak mora preveriti sebe

Intervju je odjeknil kot izraz naše odločnosti, da vztrajamo na lastni poti, odločnosti, da s te poti počistimo vse tisto, kar ovira našo hitrejšo pot k ciljem, ki smo si jih zastavili

Beseda tovariša Tita v intervjuju za zagrebški Vjesnik je ponovno z močjo revolucionarne spodbude pozvala komuniste in vse delovne ljudi v boj za dosledno uresničevanje našega programa socialistične samoupravne preobrazbe družbe.

Poudarjajoč, da so se razmere v partiji in v družbi bistveno spremenile na bolje po 21. seji predsedstva ZKJ, predsednik Zveze komunistov Jugoslavije zahteva, da se vsak komunist vede v skladu z obveznostmi, ki jih ima kot član partije.

„Člani zveze komunistov morajo biti disciplinirani,“ je poudaril predsednik Tito, „morajo začeti od sebe, graditi etiko novega samoupravnega socialističnega reda, ki ga ustvarjamo, in ne dopuščati, da jih preplavlja malomeščanska potrošniška psihologija in tekma za denarjem, ki je mnoge ljudi uničila.“

Tito je v intervjuju spregovoril o mnogih zadevah, o mnogih temah, toda predvsem o človeku. Ko je govoril o uspehih, ki so jih dosegli ljudje, in ko je govoril o neuspehih. Tudi ko je govoril o krizah, je Tito poudaril, da jih je povzročila peščica ljudi, zlasti v nekaterih vodstvih. Škoda je bila ogromna, posledice pa težke za vse naše narode, za vse delovne ljudi. Opozoril nas je na komunistično samokritiko, na malomeščanščino, nekomunistično vedenje članov zveze komunistov, na nepravilno bogatenje, ki v naši družbi ni rezultat z delom pridobljenega denarja...

Iz tega sledi dolžnost, da mora vsaka organizacija, vsako vodstvo zveze komunistov, vsak član partije preveriti sebe in lastno vedenje v okolju.

Delovni ljudje po vsej Sloveniji z navdušenjem sprejemajo Titove besede. Nekateri od njih so nam pripovedovali:

JOŽE FERJANČIČ, Marles Maribor: „Titov intervju izredno odmeva med delavci po vsej severovzhodni Sloveniji. Delavcem je všeč, da je predsednik

Tito s preprostimi besedami poudaril, kaj je narobe pri nas, tako da ga je lahko vsak razumel. Pravijo: tak intervju bi bil potreben vsak mesec, potem se ne bi dogajale nepravilnosti, kot je neupravičeno bogatenje, lov za denarjem...

SILVAN FAGANEL, Meblo, Nova Gorica: „Predvsem bi morali ta intervju prebrati vsi, najprej pa tisti, ki so nagnjeni k najrazličnejšim malverzacijam, kot na primer v sežanskem Jadranu. Na kratko, intervju predsednika Tita je bil tako pester in bogat, da bi se težko odločil, katera njegova misel je pomembnejša.“

POLDE RAKAR, Agrostroj, Ljubljana: „Najbolj so me prevzele tiste Titove besede, ko govori o samokritiki in o tem, kako je treba čimprej narediti konec neupravičenemu bogatenju. Nekateri komunisti res pozabljajo, kaj so njihove naloge in kako se morajo vesti.“

RUDI MLAKAR, Kovinplastika, Lož: „Po službeni dolžnosti se ukvarjam s kadri. Zavaljo tega sem bil v Titovem intervjuju najbolj pozoren na tisti del, ki govori o kadrih. Strinjam se, da je treba enkrat dokončno opredeliti odgovornost posameznikov za svoja dejanja. Čimprej moramo opredeliti, kaj je kolektivna in kaj individualna odgovornost. Seveda pa bo treba v prihodnje posvetiti še več pozornosti vzgoji in izobraževanju delovnih ljudi, tako da bodo vsi dojelji program naše socialistične samoupravne družbe.“

IVAN URBAS, Gradišče, Cerknica: „Predsednik Tito se je temeljito lotil kadrovske politike. Od tega, kakšne kadre imamo na posameznih delovnih mestih, je pravzaprav odvisno vse, predvsem pa dobri rezultati gospodarjenja!“

FRANČ KOBENTAR, Železarna, Jesenice: „Predsednik Tito je v intervjuju zelo odkrito spregovoril o naših slabostih. Toda bolj kot delavcem so bile njegove besede namenjene tistim komunistom, ki se nikakor

nočejo spremeniti, da bi delali bolje in v skladu s socialističnimi normami. Komunisti se bomo morali poslej med seboj bolj odkrito pogovarjati, še zlasti zato, ker veliko kritike leti prav nanje.“

Res je, ko bi vsi, kot pravijo delovni ljudje, vedno poslušali Titove napotke in se tudi po njih ravnali, bi nam bilo vsem

KRAGUJEVAC

OSMIČ RDEČI PRAPOR

Sobota, 14. februarja: Danes se je začelo, v ponedeljek pa se bo končalo osmo srečanje samoupravljalcev „Rdeči prapor“. Udeležuje se ga 1200 delegatov iz vseh naših republik in pokrajin, ki razpravljajo o uresničevanju delegatskega sistema v praksi. Uvodni referat na to temo je imel **ANGEL ČEMERSKI**, predsednik CK ZK Makedonije, ki je tudi vodil odbor za pripravo letošnjega srečanja.

S srečanjem „Rdeči prapor“ pa letos v Kragujevcu proslavljamo tudi stoletnico prvega javnega spopada delavskega razreda s takratno oblastjo, buržuazijo in gospodarji. Takrat torej je naš delavski razred pod vplivom pariške komunne in revolucionarnega delovanja Svezotarja Markovića stopil na politično prizorišče, takrat je nastopila zgodovinska doba razrednega boja in razrednih spopadov, ki sta jo šele NOB in revolucija privedla do zmage.

mnogokrat laže in bolje. To bi pravzaprav pomenilo, da dosledno izvajamo tisto, za kar smo se dogovorili in da brez odstopanj delamo tako, kot smo se skupaj odločili. Predsednik Tito nas največkrat prav na to opozarja. (MŽ)

OD SOBOTE

DO SOBOTE

BLIŽE K LJUDEM IN KRITIKI

Titove misli, izrečene s tistimi poudarki, ki imajo vselej svoj jasen, preprost in ljudski zven, so v minulem tednu dobile svoj neposreden odmev v političnem življenju. Vodstva zveze komunistov, tako v Makedoniji kot v Srbiji, te dni pa tudi v Sloveniji, so svoja razmišljanja in sklepe povežala s Titovim sporočilom. Gre sicer za trajne in dolgoročne naloge, ki zadevajo delovanje komunistov in vseh frontovskih sil v socialistični zvezi za razvoj samoupravljanja, vendarle pa, kot so poudarili na nedavnem seminarju sekretarjev občinskih in medobčinskih vodstev pri izvršnem komiteju CK ZKS, tudi za nekatere stvari, ki so trenutno nujne in neodložljive. Čas je, je dejal sekretar IK CK ZKS Franc Šetinc, da pridemo od formalnega konstituiranja samoupravnih organov in odnosov k vsebini, k jedru delovanja subjektivnih sil.

Prav gotovo ne velja samo za zvezo komunistov, ampak za celotno naše notranje politično življenje, da je potrebno izraziteje uveljaviti kritiko in samokritiko. Namreč takšno kritiko, ki bo odkrivala vzroke in korenine nesamoupravnih odnosov in odporov, učila in spreminjala stvari. Teh nesamoupravnih odnosov pa je še precej in odpori ter nerazumevanje ustavne preobrazbe samoupravnih odnosov se izražajo v mnogih odkritih in prikritih oblikah, na vseh ravneh in v vseh okoljih. Moč politične akcije je v ljudeh, v razumevanju njihovih tudi najbolj drobnih življenjskih vprašanj, je prav v tem, da ljudje, delavci in občani povsod rešujejo te stvari ob jasno določenih pravicah in odgovornostih, ki jih daje ustava. Potrebno je zato premagovati od-pore, vso tehnokratsko vzvišenost in birokratsko ločenost od ljudi, v kateri se pogosto manipulira s stvarmi in družbenimi sredstvi mimo ljudi, njihove angažiranosti in izražene volje v delegatskem sistemu odnosov, usklajevanju in družbenemu načrtovanju.

Takšno dejavno preobrazbo družbenih odnosov zadeva vsa področja samoupravljanja v delovni orga-

nizaciji, krajevni skupnosti, v občini, v samoupravnih interesnih skupnostih, prav tako tudi v najširšem območju kulture. V minulem tednu so očitno bili v središču pozornosti prav problemi delavske kulture, o katerih je v slavnostnem govoru na osrednji slovenski akademiji v počastitev Prešernovega dne spregovoril tudi predsednik RS ZSS Janez Barborič. Kulturni napredek je neločljivo povezan s političnim in socialnim razvojem, je poudaril govornik. Ideali, ki so zaznamovali Prešernovo misel, so bili uresničeni šele z zmago socialistične revolucije. Celovito preobrazbo našega kulturnega življenja in delovanja, v katerem je boj za kulturo delavski boj, pa moramo nadaljevati v skladu z oblikovanjem, utrjevanjem in razvojem naše samoupravne družbe.

Takšne misli in poudarki se v minulem tednu, ki ga upravičeno imenujemo teden Prešerna in slovenske kulture, prihajali do veljave povsod po Sloveniji, na proslavah v šolah in v delovnih organizacijah, na akademijah, kjer so podeljevali priznanja za najboljše dosežke v kulturnem ustvarjanju.

Vzdušje kulturnega tedna so, žal, presekali teroristični strel v Frankfurtu, pod katerimi je padel naš konzul Edvin Zdovc. Val ogorčenja in protestov proti mednarodnemu terorizmu in morilskemu fašizmu, ki je pretresel našo politično javnost, je znova ostro postavil v ospredje vse čeri v mednarodnih odnosih in potrebo po boju za zlom zločinškega terorizma. Znova je opozoril tudi na vse tisto, kar smo v teh tednih zastavili na področju naše samozaščite, ko smo ji skušali dati bolj poudarjeno vlogo in pomen v naši družbi. Kako upravičena so ta prizadevanja, obenem s širšo mednarodno politično akcijo proti terorizmu in fašizmu, nas je ponovno prepričala zahrbtni umor našega diplomata. Tudi samozaščita ostaja stvar nas vseh.

D. V.

REKLI SO

JANKO SMOLE, vodja jugoslovanske delegacije na tretji ministrski konferenci skupine 77 držav v razvoju, v izjavi za Tanjug:

Dokumenti, ki smo jih sprejeli na konferenci v Manili, opredeljujejo prihodnjo politiko skupine 77 držav v razvoju. Dogovorili smo se tudi za konkretne ukrepe in akcije, ki jih moramo voditi, da bi odpravili sedanje svetovne ekonomske probleme in da bi predvsem razreševali probleme dežel v razvoju. Ko je oblikovala svoja stališča, je ministrska konferenca v Manili še zlasti upoštevala vsebino razgovorov, ki so predvideni za 4. konferenco o trgovini in razvoju (UNCTAD) maja letos v Nairobiju v Keniji, kot tudi vse druge razgovore z razvitimi deželami, ki bodo potekali v OZN in drugod.

Dežele v razvoju so uskladile stališča o vseh vprašanjih, to pa bo prav gotovo olajšalo omejenje razgovore. To poudarjamo zaradi tega, ker je položaj posameznih dežel v razvoju ali skupine držav zelo specifične in se razlikujejo njihovi neposredni

interesi glede posameznih vprašanj. Na konferenci v Manili se tovrstnih težav in problemov nismo izogibali, ampak smo jim posvetili vso pozornost in tudi uspeli izoblikovati rešitve, ki so sprejemljive za vse.

DJURO VEKIĆ, podpredsednik sveta ZSJ, na seji predsedstva tega organa:

Konkretno in bolj odločno se moramo boriti za uresničevanje politike razbremenjevanja gospodarstva, proti po-

rabi, ki ni pokrita z dohodkom, in proti novim prispevkom samoupravnim interesnim in družbenopolitičnim skupnostim, ne da bi hkrati razpravljali o rasti produktivnosti, pogojih gospodarjenja, učinkovitejšem poslovanju, skratka o prispevku k boljšemu gospodarjenju. Ni namreč težko uginiti, kaj povečane obremenitve pomenijo zlasti še za organizacije, ki poslujejo izgubo. Pomenijo pa značilen primer, kako si nekateri razlagajo, da jim določene pravice grede same po sebi, ne da bi hkrati nosili kakršnekoli dolžnosti in obveznosti. Zato moramo vztrajati, da vse tiste samoupravne interesne in družbenopolitične skupnosti, ki ugotavljajo izgube v „svojem“ gospodarstvu, ne le analizirajo racionalnost porabe sredstev, opravičenost zajemanja iz dohodka tistih, ki so v izgubi, kakor tudi vpliv povečanih obremenitev na pogoje gospodarjenja sploh, ampak da tudi predlagajo ukrepe, s katerimi bi presegli sedanje stanje.

TOK ZGLEDNO REŠILA PROBLEM SUROVIN

DOGOVOR O BODOČNOSTI

Sporazum z vinarji o cenah in o dohodkovnih odnosih omogočil Tovarni organskih kislin, da bo v kratkem imela domače surovine za proizvodnjo vinske kisline

Proizvodnja vinske kisline kolektivu Tovarne organskih kislin iz Ilirske Bistrice ne prinaša velikega dohodka; s prodajo tega izdelka ustvarja letno komajda 15 % celotnega dohodka. Vendar sta vinska kislina in surovina zanjo tako izpostavljeni velikim nihanjem cen na svetovnem trgu, od uvoza pa je proizvodnja v veliki meri odvisna, da se v TOK z vsemi silami trudijo, da bi te vplive zmanjšali, če ne odpravili. Tako so se že dogovorili z dvema vinarskima kombinacijama, da bosta izdelovala surovino za proizvodnjo vinske kisline, v svojem srednjeročnem razvojnem načrtu pa so predvideli tudi sovlaganje v gradnjo še osmih takšnih obratov v vinarskih središčih. Takšna usmeritev je zelo nazorna potrditev misli, da je možno s pametnim poslovnim dogovorom za daljše obdobje zagotoviti domačo surovino.

Največja problema, ki sta dolej pestila TOK, sta bila nezainteresiranost vinarjev, da bi izdelovali surovino za vinsko kislino, na drugi strani pa nihanje cen te surovine in tudi vinske kisline na svetovnem trgu. Dodajmo k temu še domačo politiko cen pa dobimo

skupni rezultat: izgubo v tej proizvodnji že pred dvema letoma. Zanimivo pa je, da bi kot vinarska dežela lahko izdelovali surovino za vinsko kislino nekajkrat več, kot pa je potrebujemo. Toda vinarji se za to delo zavoljo nespodbudnih cen dolej niso ogreli. Ker v sami TOK

niso mogli izdelati dovolj surovine, so jo morali vse do letos uvažati več kakor polovico potrebnih količin.

Na svetovnem trgu pa sta tako surovina kot vinska kislina „padli“ pod vpliv spekulativnega navijanja cen, in to prav v obdobju, ko so bile cene na domačem trgu močno administrativno zadrževane. Takrat je cena uvožene surovine preseгла ceno doma izdelane vinske kisline. Kolektiv TOK pa so priznali višje cene komaj nekaj mesecev prej, kot so na svetovnem trgu cene začele padati in v kratkem padle globoko pod raven nove odobrene cene. TOK je bila seveda prisiljena znižati tudi svoje cene, saj bi sicer doma izgubila kupce.

Toliko v ponazoritev razmer, v katerih se je znašel kolektiv TOK, in za razumevanje njegovih odločitev, ki so površno ocenjevane celo sporne. Dolgoročna razvojna usmeritev proizvodnje vinske kisline v TOK je namreč naslednja: podjetje je najprej moderniziralo obrat in tako povečalo njegove proizvodne zmogljivosti od 350 ton letno na 500 ton, hkrati pa se je odločilo, da bo vložilo znatna sredstva v odpiranje obratov za proizvodnjo surovine za vinsko kislino v vinarskih središčih v drugih republikah, od koder je prevoz vinskih tropin v Ilirsko Bistrico odločno predrag. Hkrati je sklenilo, da bo stimuliralo proizvajalce surovine s primerno ceno — ki je trenutno višja, kot je cena za uvoženo surovino. S tem kolektiv TOK pristaja na trenutno višje proizvodne stroške, kot bi jih imel z uvoženo surovino in s tem tudi na ustrezno manjši dohodek.

Toda dolgoročno gledano, skozi člene samoupravnega sporazuma o poslovnem in tehničnem sodelovanju, ki ga je za deset let TOK sklenila z vinarskima kombinacijama v Vršču in v Prizrenu (podobne načrte pa ima tudi z drugimi vinarskimi središči pri nas), je takšna odločitev več kot smotrna. Dogovor o ceni surovine, v katerem so tudi urejeni dohodkovni odnosi med obema partnerjema, naj bi odpravili vpliv velikega nihanja cen na svetovnem trgu, hkrati pa naj bi primerna cena vinarje vendarle spodbudila, da bi ob tehnični in finančni pomoči TOK zgradili obrate za proizvodnjo surovine za vinsko kislino. Že prva dva obrata, obrat v Vršču je pravkar prestal obdobje proizvodnega dela, v Prizrenu pa ga začenja, bosta skupaj z proizvodnjo surovine v TOK dala surovine za proizvodnjo kakih 300 ton vinske kisline. Sčasoma pa bo TOK uvoz surovine v celoti nadomestila iz domačih virov in se tako rešila vpliva špekulacij na svetovnem trgu.

R. B.

POSLOVNE SKUPNOSTI V TURISTIČNEM GOSPODARSTVU

Povezovanje porok razvoja

Kritična razdrobljenost gostinstva zavira hitrejšo gospodarsko rast te dejavnosti, ki močno pomaga izravnovati zunanjetrgovinsko bilanco

Tudi na turistično-gostinskem področju prihaja do ustanavljanja poslovnih skupnosti. Tako se slovenska zdravilišča z „Radensko in zdraviliščem Rogaska Slatina na čelu združujejo v poslovno skupnost. Partnerji bodo v kratkem podpisali samoupravni sporazum o ustanovitvi poslovne skupnosti.

Podobno naj bi tudi na obalnem območju prišlo do oblikovanja obalno-kraške turistične poslovne skupnosti, v teku pa so še nekater druge pobude za tesnejše povezovanje organizacij iz sicer močno razdrobljene turistično-gostinske dejavnosti.

Nobenega dvoma ni, da so pobude za ustanavljanje poslovnih skupnosti v turističnem gospodarstvu zelo koristne in dobrodošle, toliko bolj, ker turistični in gostinski delavci že dlje čutijo potrebo po enotnejšem in bolj poslovnem pristopu k delu ter obenem po ugodnejših poslovnih rezultatih, ki bi v večji meri kot doslej zavezovali družbeno skupnost, da bi sprejela ustrezne instrumente za hitrejši in skladnejši razvoj turističnega gospodarstva.

Razdrobljenost v slovenskem gostinstvu, ki zaposluje skupno blizu 23.000 delavcev, se naj bolj kritično kaže v kadrovski politiki. Zanj so značilni številni negativni pojavi, med katerimi je treba omeniti predvsem visoko fluktuacijo gostinskih kadrov. Nobena skrivnost ni, da nove hotele gradimo, ne da bi v investiciji upoštevali stroške za kadre, le-te investitorji preprosto prevzemajo drugim, že utečenim in uveljavljenim hotelom in tako kršijo

dobre poslovne navade.

Glede ustanavljanja in oblikovanja poslovnih skupnosti turistični delavci menijo, da v poslovne skupnosti ne bi bilo smotno vključevati vse dejavnosti oziroma tudi take dejavnosti, ki v te skupnosti ne sodijo, po drugi strani pa je treba že v začetku preprečiti nevarnost, da bi se poslovne skupnosti zapirale vase, v ozek krog članov z avtarkčnimi ali celo monopolnimi interesi. Zato je pomembna opredelitev, kaj vse sodi v tako poslovno skupnost. Zasebni gostinci vanjo brez dvoma sodijo neposredno kot člani, medtem ko naj bi se zasebniki, ki oddajajo turistične sobe, in kmetje, ki se ukvarjajo s turistično dejavnostjo, tesneje povezali s hoteli v kooperantskem odnosu. Pri tem nikakor nimamo v mislih pogodbene povezave, marveč tesnejšo in globljo vez, kakršna povezuje kooperante v kmetijstvu s kombinati in drugimi večjimi organizacijami družbenega sektorja.

Pripomniti velja, da obrtni zakon zasebnim gostincem ne omogoča ustanavljanja zadrug, zato je omenjena oblika kooperacije med zasebniki in hoteli primerna oblika, prek katere se zasebniki, ki oddajajo sobe, in kmetje, ki se ukvarjajo s turizmom, lahko vključijo tudi v samoupravljanje. Tesnejša povezava med zasebniki in družbenim sektorjem gostinstva v obliki kooperacije bi brez dvoma pripomogla tudi k ustrežnejšemu vrednotenju turističnih zmogljivosti pri zasebnikih.

Povezovanje gostinskih in turističnih organizacij v samoupravne poslovne skupnosti bo pripomoglo ne le k enotnejši in trdnjejši organizaciji ter k skupnemu nastopanju partnerjev na turističnem trgu, temveč bo omogočilo tolikanj zaželeno in tudi neizbežno združevanje sredstev za prednostne naložbe v skladu s planom srednjeročnega razvoja turističnega gospodarstva za obdobje 1976—1980. Brez koncentracije sredstev si namreč ni mogoče zamišljati uresničevanja ciljev plana srednjeročnega razvoja, med katerimi je zgraditev novih hotelskih in drugih nastavitvenih objektov z 10.000 ležišči v naslednjih petih letih v Sloveniji nedvomno na prvem mestu.

N. Ž.

MARIBOR

Enotna skupnost

V Mariboru so pred nedavnim podpisali družbeni dogovor o ustanovitvi interesne skupnosti za komunalno in ceste. Začasno so ustanovili enotno skupnost, če pa bodo uporabniki komunalnih storitev pokazali interes, bodo ustanovili več skupnosti. Dogovor o izhodiščih za ustanovitev te skupnosti, ki ga je mariborska občinska skupščina že sprejela, so poslali vsem TOZD ter krajevnim skupnostim v občinah.

Za samo komunalno bo to predstavljalo velik napredek, saj so uporabniki komunalnih storitev doslej lahko samo plačevali, soodločali pa skoraj nič. Poslej pa naj bi o vseh pomembnih zadevah odločali delegati vseh krajevnih skupnosti in TOZD skupaj z delavci iz komunal-

nih delovnih organizacij. Vendar bodo imeli samo eno interesno skupnost za več dejavnosti, zato bodo ustanovili še posebne odbore: in sicer za oddajanje in urejanje zemljišč, za kanalizacijo in oskrbo z vodo, za promet in cestno gospodarstvo, za komunalno energetiko in komunalno oskrbo, za javno čistočo, za parke, zelenice, turistično komunalno itd.

V. K.

LJUBLJANA

Dober izvoz

Jugoslovanski izvoz v dežele v razvoju je lani dosegel 685,5 milijona dolarjev (59 % več kot 1974). Uvoz pa je znašal milijardo 109 milijonov dolarjev (8 % manj kot uvoz v 1974). Trgovinski deficit znaša torej 423,4 milijona dolarjev. Če bi iz jugoslovanskega uvoza izvzeli nafto, bi bila jugoslovanska bilanca z deželami v razvoju pozitivna.

Zdaleč najboljši kupci našega blaga so bili partnerji iz bližnje-vzhodnih držav, ki so povečali svoj uvoz iz Jugoslavije za 78 %. Uvoz z Bližnjega vzhoda je dosegel blizu 400 milijonov dolarjev, iz Afrike pa dobrih 335 milijonov dolarjev. Največja kupca jugoslovanskega blaga sta Indija in Irak, največ pa uvozimo iz Iraka. Na tržiščih držav v razvoju smo najbolje prodali stroje, ladje, traktorje, kamione in avtobuse, različne proizvode iz lesa, papirja, kovinske industrije, farmacevtske in medicinske proizvode itd ...

V. O.

MEDVODE

Povečan izvoz barv

V tovarni lakov in barv Color iz Medvod so lani izvozili 3 tisoč ton izdelkov v vrednosti 66 milijonov dinarjev. Izvozili so avtoemajle in

fasadne barve v Sovjetsko zvezo ter umetne smole v Nemško demokratično republiko. Predvidevajo, da bo letošnji izvoz za 30 odstotkov presegl lanskega.

F. R.

RIBNICA

Konec uvoza

Vse doslej smo uvažali nekatere traktorske priključke, predvsem pa nakladalce — kopače. Pred dvema letoma je OZD „Riko“ iz Ribnice na Dolenskem začela razvijati v lastni konstrukciji nakladalec — kopač in ga pred kratkim začela serijsko izdelovati. Domači trg po trebuje letno blizu 200 takšnih traktorskih priključkov.

Podjetje ima za proizvodnjo vse možnosti: ustrezne delovne prostore, saj so že leta 1973

Spodbudne spremembe potrošnih navad

Čprav je Jugoslavija v primerjavi s svojimi zahodnimi sosedomi, ki jih je v večji ali manjši meri prizadela recesija, ostala nekakšna oaza z razmeroma visoko stopnjo zaposlenosti in tudi še dokaj ugodno kupno močjo pre-

in preudarneje, kljub temu da so se pogoji kreditiranja lani na pritisk proizvajalcev (ki bi se radi znebili prekomernih zalog) izboljšali, obseg potrošniških kreditov pa ustrezno povečal.

Da je pripravljenost prebivalstva za varčevanje zavoljo stabilizacijskih prizadevanj in doseženih rezultatov zdaj očitno večja kot pred leti, dokazuje podatek, da so osebni dohodki lani narasli za blizu 30 %, drugi prejemki prebivalstva pa za več kot tretjino, hkrati pa se je ob nazadujočem prometu v trgovini in naraščajočih zalogah industrijskih izdelkov povečal obseg hranilnih vlog mesečno tudi za skoraj polovico. Značilno je tudi, da so hranilne vloge še posebno narasle ob koncu minulega leta, ko je bilo vlaganj prihrankov tako po številu kot se zlasti po vrednosti znatno več kot dvigov.

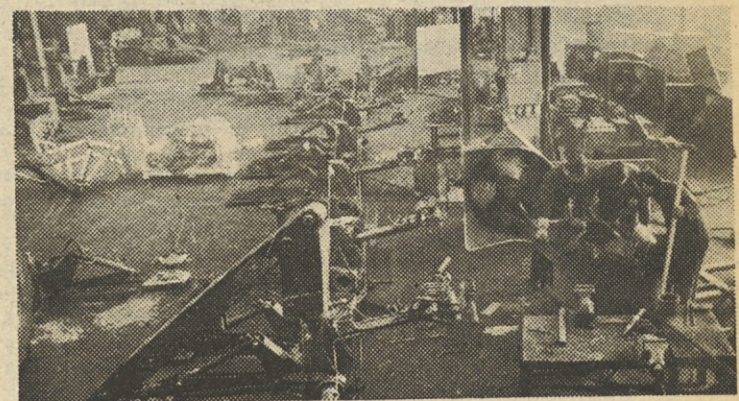
Spreminjanje potrošnih navad je vsekakor spodbudno, če ga presojamo s stališča umirjanja porabe in stabilizacije trga. Prej je stopnja rasti povpraševanja vselej presežala stopnjo rasti ponudbe, to pa je povzročalo neskladnost in nestabilnost tržnih gibanj. Spodbudne so te spremembe ne le zaradi njegove usklajevanja povpraševanja s ponudbo, temveč tudi zato, ker denar iz hranilnih vlog v znatni meri uporabljamo za potrošniške kredite. Ta funkcija hranilnih vlog lahko ob njihovem trajnejšem naraščanju postane pomemben dejavnik stabilnosti, ki utegne sčasoma oživiti povpraševanje in s tem tudi rast industrijske proizvodnje.

Vpliv spreminjanja potrošnih navad in še zlasti hranilnih vlog na gospodarske tokove je tem odločilnejši, ker je bilo prebivalstvo v celotni denarni masi lani udeleženo z znatno večjim deležem kot pa gospodarstvo. Rast hranilnih vlog zato utegne odigrati pomembno vlogo pri uresničevanju poslovne politike bank in še zlasti ciljev, ki jih skladno z razvojnimi programi namevajo uresničiti gospodarstvo in družbenopolitične skupnosti.

NANDE ŽUŽEK

zgradili 3000 kv. m veliko delovno halo ter nabavili potrebno strojno opremo. Celotno investicijo so plačali iz lastnih sredstev. Manjka jim še nekaj strojev za obdelavo, vendar si pomagajo tako, da so za obdelavo stebrov sklenili kooperacijsko pogodbo z „Mlinostro-

A. T.

novice iz organizacij

TGO GORENJE, VELENJE

Ocena prizadevanj

V četrtek, 5. februarja, je bila v Tovarni gospodinske opreme Gorenje, Velenje letna skupščina tovarniške konference osnovnih organizacij sindikata. Konference so se udeležili delegati 17 osnovnih organizacij sindikata TOZD in delovne skupnosti skupnih služb Gorenje.

Tovarniška konferenca osnovnih organizacij sindikata Gorenje je v letu 1975 posvetila največ pozornosti uresničevanju akcijskega programa, sklepov 8. kongresa ZSS, uresničevanju določil ustave in akciji za stabilizacijo gospodarstva. Na skupščini so kritično ocenili delo tovarniške konference in menili, da morajo za začetimi akcijami nadaljevati. Konferenca je usklajevalca dela osnovnih organizacij sindikata v TOZD in delovni

skupnosti skupnih služb. V nekaterih osnovnih organizacijah pa bolj opazujejo potek skupnih akcij. Posebno pa se bodo morali v sindikatu angažirati člani zveze komunistov. Da bi odpravili pomanjkljivosti, so v letu 1975 organizirali izobraževanje sindikalnih poverjenikov. Program izobraževanja bodo v letošnjem letu nadaljevali.

Na konferenci so obravnavali tudi življenjske in delovne razmere zaposlenih, delegatska razmerja, rekreacijo in kulturno dejavnost. Delegati so na skupščini sprejeli delovni načrt za leto 1976 in na koncu opozorili tudi na vrsto nerešenih vprašanj, s katerimi se srečuje tovarna Gorenje pri svojem vsakdanjem delu.

H. J.

TEKSTILNA TOVARNA PREBOLD

KRITIČNO IN OBJEKTIVNO

Že poročila predsednikov OO SINDIKATA TOZD „Tkanine“ in „Pletenine“ ter skupnih služb so dala jasno podobo o vključevanju sindikatov v gospodarska, ekonomska in družbenopolitična dogajanja v življenju tovarne, kraja in občine. Pri tem je bilo ugotovljeno, da je bilo njihovo delo uspešno, vendar pa bi lahko bili rezultati še boljši, če bi bili vsi tako dejavni, kot bi morali biti. Na podlagi poročil je stekla razprava – kritična in objektivna. Razpravljali so med drugim tudi o gospodarjenju podjetja, o izvajanju stabilizacijskih nalog, o pomenu obveščanja za krepitev samoupravnih odnosov, o problematiki uvoza in izvoza, krajevne samouprave in o delegatskih odnosih.

Ob koncu je letna konferenca

sprejela še program dela, ki med drugim zajema naslednja področja: sodelovanje pri izdelavi in sprejemanju samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov; organiziranje in spremljanje aktivnosti delegatov in delegacij samoupravnega sistema; načrtovanje potreb družbenega standarda ter uresničevanje načrtov; sodelovanje z delavsko kontrolo; ustvarjanje dohodka, delitev dohodka in osebnih dohodkov; izboljšanje medsebojnih razmerij delavcev; življenjske in delovne razmere; oddih in rekreacija; izobraževanje in usposabljanje delavcev za delo in samoupravljanje; kulturno življenje delavcev; splošni ljudski odpor in družbena samozaščita.

DARKO NARAGLAV

BPT TRŽIČ

Obračun dela

Na nedavni letni konferenci osnovnih organizacij sindikata v Bombažni prednici in tkalnici Tržič so ocenili dosedanje delo in sprejeli program bodočih nalog. Precejšen del razprave na konferenci so posvetili pripravi na konstituiranje temeljnih organizacij združenega dela v tovarni. Delegati so upravičeno menili, da bi morala bodoča skupnost skupnih služb obsegi le sedanjo delovno enoto uprava, nikakor pa ji ne bi smeli priključiti tudi delovne enote vzdrževalnih obratov, kakor so

hoteli nekateri.

V razpravi se je pokazala tudi precejšnja zaskrbljenost delegatov OOS zaradi težav v lanskem gospodarjenju BPT. Poudarili so, da bodo letos le z večjo zavestjo vseh zaposlenih in z doslednim izvajanjem stabilizacijskega programa dosegli boljše poslovne rezultate kot lani. Seveda pri tem ne kaže prezreti, da je v tej tržiški delovni organizaciji precejšnja obremenitev za boljše gospodarjenje gradnja nove proizvodne hale.

M. V.

CELICA POD DROBNOGLEDOM – MARIBORSKI STAVBAR

Kovačeva kobila ni zmeraj bosa

Skrb za delavca je ena najpomembnejših nalog te sindikalne organizacije

Tokrat smo se ustavili v mariborskem „Stavbarju“, podjetju za visoke gradnje.

„Lepo, da ste se odločili pistati o našem sindikalnem delu. Z veliko pozornostjo spremljamo, kako delajo drugje,“ nas je za dober dan nagovorila HELANA JARC, predsednica osnovne sindikalne organizacije skupnih služb.

Prijetno presenečeni nad odmenostjo naše nove rubrike, kjer pišemo o delu osnovnih sindikalnih organizacij, smo začeli pogovor o

kalna organizacija, na ravni organizacije združenega dela pa imamo konferenco sindikata,“ je na kratko pojasnil Albert Planinc.

Sindikati v Stavbarju se je za razliko od prej, ko so imeli le eno osnovno sindikalno organizacijo, zdaj veliko bolj uveljavili. Po besedah Alberta Planinca tudi v Stavbarju ni več zadeve, o kateri ne bi razpravljali tudi na sindikalnih sestankih bodisi v temeljnih organizacijah združenega dela bodisi v sindikalnih skupinah ali na ravni celotne organi-

več kilometrov narazen? “

„K sreči delam na takem delovnem mestu – sem vodja komunalnih del – da imam tako rekoč vsak dan stik z vsemi gradbišči. To izkoristim tudi za sindikalno delo. Po skupinah organiziramo sestanke ter se pogovorimo o vseh problemih. Lahko trdim, da je v Stavbarju vsak delavec in še posebej v moji temeljni organizaciji res seznanjen z vsem, kar se v kolektivu dogaja in da ima možnost povedati svoje mnenje.“

„Kakšna je potem vloga poverjenikov? “

„Odkrito povem, da so naši poverjeniki kar delovodje na posameznih gradbiščih. Organizirajo sestanke in so dobra vez med posamezno sindikalno skupino ter izvršnim odborom osnovne organizacije oziroma konference sindikata.“

V drugih temeljnih organizacijah Stavbarja je sindikalno delo lažje, saj je njihov proizvodni proces tak, da so vsi zaposleni skoraj ves čas skupaj. Tako je tudi lažje organizirati sestanke, oblikovati predloge in posredovati mnenja o problemih, ki jih obravnavajo.

„Edina težava je v tem, da težko skličemo sindikalni sestanek po delovnem času; tedaj nam skoraj vsi uidejo...“

SKRB ZA DELAVCA

Ob tem ko so vsi trije sogovorniki pripovedovali, da se sindikat v Stavbarju posebej zavzema za razvijanje samoupravnih odnosov, so nekajkrat poudarili zasluge sindikata za podvig življenjske ravni vseh zaposlenih.

„Tako kot v drugih gradbenih podjetjih imamo tudi v našem zaposlenih veliko delavcev iz drugih republik. Od blizu 800 delavcev, kolikor jih živi po samskih domovih, jih je kar 95 odstotkov iz drugih republik. In prav zasluga naše sindikalne organizacije je, da vsi ti ljudje prebivajo v primerljivih prostorih, da imajo primerno prehrano in tudi družabno življenje. Res je, da mnogi

Družabna sindikalna srečanja so tudi priložnost za resne pogovore med njimi še živijo po barakah, vendar so le-te lepo urejene, tako da je bivanje v njih prijetno,“ pripoveduje inž. Davorin Pirtušek. „Sklenili pa smo, da noben naš delavec ne bo več živel v barakah. Začeli smo namreč že pred časom z akcijo za gradnjo samskih domov.“

„Ne morete si misliti, koliko potov smo morali opraviti, da smo sploh dobili zemljišče za gradnjo samskega doma na Pobrežju. Tu je sindikat, od republiškega odbora do naše osnovne sindikalne organizacije, bil hudo bitko na mnogih frontah. Najteže pa je bilo s krajevno skupnostjo, saj se občani nikakor niso mogli sprijazniti, da bodo imeli za sosede gradbene delavce,“ je posegla v besedo Helena Jarc. „Slednjič je zmagal zdrav razum in zdaj že gradimo prvega od treh stolpičev na kompleksu, kjer bo dom za samske delavce...“

Stavbar gradi na Pobrežju izredno sodoben samski dom z vsemi spremljajočimi objekti, z obratom družbene prehrane, športno rekreacijskimi in drugimi predvsem storitvenimi objekti. V prvi fazi, do junija letos, bodo zgradili prvi šestnadstropni stolpič, kjer bo dobilo stanovanje 450 Stavbarjevih delavcev, v preostalih dveh stolpičih pa bo še nadaljnjih 900 postelj. Celotna gradnja samskega doma bo veljala več kot 40 milijonov dinarjev.

V Stavbarju ne skrbijo le za samske delavce. Samo lani so namenili za družinska stanovanja v blokovni gradnji, oziroma v obliki kreditov za individualno gradnjo dobrih 8 milijonov dinarjev. S tem so rešili blizu 100 primerov.

Za Stavbar torej ne drži pregovora, da je „kovačeva kobila zmeraj bosa“. To potrjuje tudi dejstvo, da gradijo najemna stanovanja kar za 25 odstotkov ceneje, tista, ki jih prodajo etažnim lastnikom, zaposlenim v Stavbarju, pa za 7 odstotkov ceneje.

„Naša sindikalna organizacija se zdaj zavzema, da bi tudi za etažne lastnike zgradili stanovanja za 25 odstotkov ceneje, saj gre prav tako za naše delavce,“ dodaja Albert Planinc.

O delu sindikalne organizacije v mariborskem Stavbarju bi lahko zapisali še mnogo več. Tudi o tem, da ne pozabijo na družabno življenje kolektiva. Tako organizirajo izlete k sorodnim kolektivom, tudi v druge republike, organizirajo občasne piknike, obiske gledaliških predstav in različne športno-rekreacijske prireditve. Sleherno od srečanj pa izkoristijo tudi za pogovor o problemih, s katerimi se srečujejo na delovnih mestih v kolektivu. In tako prijetno združijo tudi s koristnim.

MILAN ŽIVKOVIČ

Albert Planinc

organiziranosti sindikata v Stavbarju. Pridružil se nam je še Albert Planinc, predsednik konference sindikata, kasneje pa smo se pogovarjali še z inž. Davorinom Pirtuškom, predsednikom osnovne sindikalne organizacije v TOZD Visoke grandje.

KAKO JE ORGANIZIRAN SINDIKAT?

Vprašanje je najprej veljalo predsedniku konference sindikata:

„Kako ste se sindikalno organizirali? “

„Imamo pet temeljnih organizacij združenega dela: TOZD Visoke gradnje, TOZD Bimes Hoče, TOZD Opekarna Pragersko, TOZD Drava Ptuj, TOZD Projektivni biro in delovno skupnost skupnih služb. V vsaki od njih deluje osnovna sindi-

Helena Jarc

zacija združenega dela.

Osnovne sindikalne organizacije v temeljnih organizacijah združenega dela niso edina oblika sindikalnega dela v Stavbarju. Glede na naravo dela – gradbišča so raztresena po različnih krajih, tudi v sosednjih republikah – so ustanovili sindikalne skupine in izvolili poverjenike.

„Tako se lahko vsak član našega sindikata sproti seznanji s problematiko, ki jo obravnavamo,“ je povezel inž. Davorin Pirtušek, predsednik osnovne sindikalne organizacije v TOZD Visoke gradnje, ki združuje nekaj več kot 1000 članov, medtem ko jih je v celotnem Stavbarju blizu 2.200.

„Kako praktično obvladate sindikalno delo ob tolikšem številu članov in ob taki raztresenosti gradbišč, saj so nekatera tudi po sto in

NAŠI PRIJATELJI

STANE KEBLIČ, bolnišnica Celje

PO PRAVILU: STRIC ZA VSE

STANE KEBLIČ, strojni tehnik, vodja pralnice v celjski bolnišnici, priznava, da je v vseh teh letih, kar je zaposlen v tem kolektivu, opravljal najraznovrstnejše funkcije in dela. V sindikalni organizaciji bi to v njegovem primeru izgledalo nekako takole: bil je poverjenik, blagajnik, tajnik, predsednik, delegat...

„Po vseh teh funkcijah in delu z njimi sem zdaj v sindikatu „nekako doma“, zaključuje v smehu, ko vam zdrdra samo sedanje funkcije – od predsednika konference sindikata pa lo tistih v vseh odborih, ki se raztezajo prek republike tja v zvezo.

„Sem take vrste človek, da mi je včasih težko reči ne, zato rajše naredim sam. Tako sem postal in ostal poverjenik DE. Sicer pa s tem ni bilo bogzna koliko dela, če pa ga dodaš k drugemu, se je kar nabralo. Zdi se mi, da kar tretjino svojega časa porabim za sindikat. Poglejte, v našem kolektivu imamo 59 sindikalnih skupin, dvanajst osnovnih organizacij in kon-

ferenco. Zdaj pa računava, koliko časa potrebujem samo za skupščine. Potem so sestanki skupin, sestanki konference, občinskega odbora naše panoge, občinske sindikalne konference, republiškega odbora naše panoge... Pri tem ne smeva mimo dejstva, da poleg reorganizacije sindikata trenutno reorganiziramo tudi kolektiv. Tu mislim na TOZD. Ja, kar lep čas ti vse to vzame. Včasih sem bil že trdno odločen, da bom izpregel, pa me spet prepričajo...“

Stane Keblič je bil pred tem v kovinski industriji in pozneje v gradbeništvu. Tudi tam se je spoprijemal s problemi, tako da lahko danes, če beseda nanese na to, naredi najrazličnejše primerjave.

„V zdravstvu ima sindikat poseben problem. Poglejte, denimo, našo najštevilnejšo osnovno organizacijo, to je sindikat na kirurgiji. Praktično ni možno, da bi se zaradi trizmenskega dela in specifičnosti dela ta organizacija lahko kdajkoli v celoti sestala.

Vam novinarjem zamerim, da še vedno niste našli možnosti in časa ter prislunili predsednikom tovrstnih osnovnih organizacij. O delu sindikata v zdravstvu premalo pišete.

Sicer pa vam moram priznati, da je DE v zadnjem času dosegla lep vsebinski napredek. Začetek je bil z uvedbo priloge Sindikati. Mi, ki delamo v osnovnih organizacijah, vemo, koliko nam ta priloga pomeni. V njej najdeš vse od organizacijskih nasvetov do sklepov z republiške ali zvezne ravni.

Žal ni posebnega vira, s katerim bi lahko krili naročnino za DE za naše članstvo. Ker gre denar za naročnino iz prejemkov osnovnih organizacij, so te ponekod varčevale tudi na račun naročnikov. Zato DE ni še globlje prodrla med članstvo. Toda tu ne smemo varčevati.

Ne vem, kako je s tem drugod, naše članstvo še ni bilo nikoli tako podrobno seznanjeno s problemi in delom sindikata, kot je zdaj. Prav zato se

borimo za DE, ker je to naš časopis, ker se okrog njega združujemo in povezujemo. Če boste vzdržali pri zdajšnji kakovosti in usmerjenosti, boste v resnici pomagali članstvu, ker s pomočjo seznanjanja s problemi rešujemo prenekateri problem našega članstva, ki bi v nasprotnem ostal neznan ali nerešen. Človek se lahko od dela pretrga na pol, pa se bo še vedno našel član, ki ga pestijo problemi. Zaradi skromnosti ali nevednosti, po-

gosto tudi sramežljivosti, tega vodstvo organizacije ne bo zvedelo.

Zadnja leta opažam, priznam, to me je zelo prizadelo, da članstvo ni več tako vneto za delo. Ne vem, kaj je v resnici za to vzrok, vendar je vse več ljudi, ki bi radi mir, ki se ne bi radi komu zamerili, ki stojijo ob strani. Zanimivo pa je, da se takoj spomnijo na organizacijo, ko so oni žrtev kakšnega nesporazuma, če potrebujejo pomoč ali zaščito. Včasih smo si več povedali v obraz, nekoč nas niso tako razdvajale strukturne razlike. Nekam čudno smo se spremenili. Zdi se mi, da to ni dobro. Najprej za to, ker potem pade delo na vedno iste ljudi, drugič pa za to, ker s takšno odmaknjenostjo v resnici ne samoupravljamo.“

J. SEVER

poverjeniki DE

1. LJUBICA PAVLINČ
2. SILVA ROZMAN
3. TINKA SAJOVIC
4. JELICA KRISTAN
5. VERICA STROPNIK
6. STANE KEBLIČ
- 7.
- 8.

OD TU IN TAM

V CELJU »DAN KULTURNIH DELAVCEV«

USTANOVILI KULTURNI KLUB »IVAN CANKAR«

V Sloveniji nemara ni občine, kjer ne bi prosvetni delavci vsako leto praznovali »dan prosvetnih delavcev«. Gre za utečeno tradicijo, da se vsako leto srečajo prosvetni delavci, pogovore o najpomembnejših nalogah njihovega poklicnega dela, a da hkrati to priložnost izkoristijo za sproščeno družabno srečanje, medsebojno spoznavanje.

Tak svoj dan, »dan kulturnih delavcev«, pa so letos prvič praznovali tudi celjski kulturni delavci.

Pobudo za takšno vsakoletno srečanje so dali socialistična zveza, sindikati in kulturne skupnosti. Tako se bodo delavci tudi s tega delovno-ustvarjalnega področja lahko vsako leto pogovorili o tistem, kar naj bo poglavito vodilo njihovega dela v prihodnje in nemara ne le njihovega, se pravi le poklicnega dela v poklicnih kulturnih ustanovah, pač pa tudi vseh drugih delavcev in ustvarjalcev na področju kulture in umetnosti, tudi kulturnih delavcev v svo-

bodnem poklicu in tudi nepoklicnih, ljubiteljskih kulturnih delavcev.

Na srečanju ob praznovanju letošnjega prvega dneva kulturnih delavcev v Celju, ki je bil 9. februarja ob izteku proslav slovenskega kulturnega praznika, v počastitev Prešerna in stoletnice rojstva Ivana Cankarja, so se zato tudi kulturni delavci Celja dogovorili, da bodo ustanovili klub kulturnih delavcev. Ta klub bo nosil ime Ivana Cankarja. Kulturni delavci so izvolili njegov upravni odbor, za predsednico kluba pa so izvolili prizadevno celjsko kulturno delavko Ančko Aškerc. Klub naj bi omogočal kulturnim delavcem, da se v sproščeni razgovorih pogovore o vsem, kar vzbuja njihovo zanimanje in angažiranje. Seveda pa je najpomembnejše prav to, da se bodo v klubu lahko stalno srečevali poklicni in nepoklicni kulturni delavci in ustvarjalci, prav vez med njimi pa je za vse, kar se na kulturnem in umetniškem področju snuje; izrednega družbenega pomena.

NAGRADA ZBORU

Med letošnjimi dobitniki nagrade Prešernovega sklada je tudi mladinski pevski zbor iz Maribora, ki je prejel to visoko priznanje za svoje umetniške dosežke na mladinskem pevskem festivalu v Celju. Zbor se je od ljubiteljske izvajalske ravni in programske skromnosti izpred dvanajstih let povzpela na visoko umetniško raven. Pod vodstvom zborovodje Branka

Rajsterja je v zadnjih dveh letih prejel za kvalitetno predstavitev domače in tuje glasbene literature več odličij, nagrad in priznanj. Zborovsko petje je v tem zboru prešlo v vrhunsko muziciranje. Umetniška in pedagoška vrednost tega mladinskega zbora prispevata k pospeševanju zborovskega petja in k ugledu naše glasbene kulture v jugoslovanskem in širšem prostoru.

LJUBLJANA: Minuli petek je bilo v organizaciji mestnega sveta Zveze sindikatov Ljubljana v Festivalni dvorani srečanje sindikalnih pevskih zborov. Nastopili so mešani pevski zbori Metalke, Avtoobnove, Ljubljanske banke, Avtomontaže in SDK, podružnice Ljubljana, sindikalni oktet SAP Ljubljana in sindikalna pevka zbora Lito-stroja in Viatorja.

VELENJE: Kulturna skupnost in center za kulturo sta bila organizatorja vrste prireditvev Prešernovega tedna v občini Velenje. 5. februarja je v domu kulture Šoštanj imel koncert dekleški pevski zbor gimnazije Velenje, hkrati pa so odprli razstavo akad. slikarja Alojza Zavolovška. Naslednji večer je bila v velenjski knjižnici otvoritev razstave likovnikov iz štirih dolin: Franca Boštjana, Cirila Cesarja, Janka Dolenca, Harija Draušbaherja, Antona Repnika, Vide Balantič, Jožeta Tisnikarja in Alojzija Zavolovška. Recital ob otvoritvi so pripravili gimnazijci iz KUD Ivan Cankar. V soboto pa je bil za vse kulturne delavce občine v velenjskem domu kulture slavnostni koncert mladinskega pevskega zbora Maribor, ki ga vodi prof. Branko Rajster in ki je letos prejel za svoje vrhunsko muziciranje nagrado Prešernovega sklada. Prešernove proslave pa so letos pripravili tudi v Sentilju in v Rudarskem šolskem centru, 12. februarja pa bo za zaključek Prešernovega tedna v Šmartnem ob Paki gostovala ljubljanska opera z opero Don Pasquale.

V. Š.

NOVA GORICA: Novogoriška skupnost je sklenila omogočiti slovenski mladini iz zamejskih občin Doberdob, Sovodenj in Števerjan, da se bo lahko izobraževala v tistih strokah, za katere zamejski Slovenci nimajo ustreznih šol. Ponudba obsega možno štipendiranje dijakov, njihovo bivanje v dijaškem domu ter redni ali izredni študij v strokovnih šolah v Novi Gorici.

Izobraževanje pripadnikov manjšine v Sloveniji, zlasti na univerzitetni ravni, traja že vsa poveljna leta. Se posebno aktualno pa je postalo izobraževanje zamejske mladine v Sloveniji zdaj, ko italijansko-jugoslovanski sporazum vsebuje tudi dogovor o priznanju diplom.

V. B.

LJUBLJANA: V informativni dan o visokošolskem študiju, ki ga že nekaj let zapored organizira zveza skupnosti za zaposlovanje SR Slovenije v dogovoru z zavodom za šolstvo, republiško izobraževalno skupnostjo in visokošolskimi zavodi, so se letos vključile tudi vojaške akademije. Informacije o teh šolah in o vojaškem poklicu so zainteresiranim dijakom posredovali predstavniki vojaških akademij minuli četrtek v ljubljanskem domu JLA.

SREČANJE LITERARNIH ZAČETNIKOV

Letošnje četrto, torej že tradicionalno srečanje mladih literarnih začetnikov v Gradišču v Slovenskih goricah je bilo posvečeno slovenskemu kulturnemu prazniku in stoletnici Cankarjevega rojstva.

Srečanje je pokazalo, da postaja ta oblika mentorskega delovanja za afirmacijo mladih pesnikov in pisateljev zanimiva za vso mladino.

Za letošnje prireditve je poslalo 117 mladih avtorjev kar 306 prispevkov. Izbor najboljših so predstavili na osrednjem literarnem večeru v nedeljo, 8. februarja, v kulturnem domu v Gradišču. Najboljše prispevke s prvega, drugega in tretjega srečanja mladih literarnih začetnikov pa so na literarnih večerih predstavili v dneh pred zaključno prireditvijo tudi delavcem v organizacijah združenega dela Klemos, Livarna in Marles v Lenartu.

Da bi naše bralce vsaj nekoliko seznanili z literarnim ustvarjanjem mladih, smo iz izbora najboljših letošnjih prispevkov izbrali za natis kratko črtico, ki posega v svet naših vsakdanjih medsebojnih človeških odnosov. Črtico »Krogle« je napisal Bogomir Šefic, štiriinšestdesletni grafik iz Ljubljane, ki se je letos že tretjič udeležil srečanja mladih literatov v Gradišču.

Za svojo črtico »Krogle« je prejel posebno nagrado, ki je bila letos podeljena za najbolj angažiran literarni tekst.

BOGOMIR
ŠEFIC:

KROGLE

Šepavi je skrbno obrisal kroglo, otrešel za-metno krpo, jo potisnil v žep in se zbral za met. Dolgoletne balinarske izkušnje, mirnost svojih šestdesetih-let, zrelost in vero v uspeh naj bi vložil v ta met. Onih šest na drugem koncu balinišča je pričakovalo met z neprikritim zanimanjem. Trije so želeli uspešen met, trije slabega... Sedmi, mlad in gibčen, ni verjel v šepavega. Stal je za njim, ga motril v hrbet in potežkoval svojo kovinsko kroglo iz leve in desno.

»Vrzi stari, saj ste pogoreli... Kaj lahko storiš?«

Šepavega so besede zbolele. Še enkrat je potegnil iz žepa krpo in še enkrat skrbno obrisal kroglo.

»Nič se ne ve Tone, nič... Tudi tebi lahko spodleti, ne?«

»Hja... že mogoče! Samo najprej moraš

ti dobro vreči, da bomo pogoreli«, se je zlobno režal. Med njima je nenadoma nastala napetost. Šepavi je čutil podcenjevanje ošabnega mladca. Čutil je posmeh svoji šepavosti, posmeh položaju, v katerem je bil, posmeh tresočim se rokam in sivi glavi... Nenadoma je sprevidel, da ne gre za liter vina... Gre za to, da pokaže temu zoprnemu petelinu, da je zmožen čudeža, da niso vse mišice in surova sila mladosti. Pogled je za trenutek prikoval na položaj: nasprotnikove tri krogle so lepo zapirale balinčeka, le desno je bila petnajst centimetrov široka vrzel. Če bliža natančno v to luknjo, bi nemara dobili celo punt. Zdaj se je hitro odločil, potežkoval kroglo, stegnil roko, nameril, napravil tri korake in kroglo izpustil, da se je z rahlim udarcem zavalila po pesku... Valila se je točno proti petnajst-centimetrski vrzeli, jo prešla in obstala tik ob

eni nasprotnikovih krogel. Pobral jim je dve točki.

»Dobro si vrzel stari...«

Zdaj je bila na mladem vsa odgovornost. Če tolče in zadene, se igra konča... Če vrže namerno vstran, bo le točka... A on vendar zadeva. Sto in stokrat je zadel. Zbijal je neverjetne položaje, brezupne primere je obračal sebi v prid... Tehtal je odločitev, a šepavi mu je ostro gledal v oči. Za hip je videl v teh sivozelenih očeh posmeh in kanček nezaupanja. Razločno je čutil, da tega starca ta trenutek sovraži... Odločil se je zbiti kroglo šepastega... Napravil je korak nazaj in še enega... Nameril je, zalet in švist kovinske krogle skozi zrak ga je opomnil, da se je pre-naglil... V delčku sekunde je dojel, da zbija lastno kroglo...

»Ha, ha, ha...« se je krohotal šepavi. »Vašo si zbil Tone, vašo... Mi imamo punt... Vašo...«

»No ja,« je Tone potlačil jezo. »Se bom potrudil naslednjič...«

Nepetost je izgnila kot voda v pesku. Osem mož je pazljivo gledalo drobnega balinčeka, kako se v sončnem popoldnevu pod košatimi borovci na skrbno zglajenem balinišču vali novim pustolovščinam naproti...

SOLINE IN SOLINARJI PRED KAMERO

Založba Partizanska knjiga, ki je pred dve-ma letoma izdala zajeten katalog »Kovane mreže«, zbir grafičnih upodobitev kovanih mrež Milana Kumerja, je že takrat nakazala neko posebno založniško skrb; da bi ne le slovenskemu, marveč tudi tujemu občudovalcu lepote prikazala delček naše narodne biti; in kovane mreže so svojstven izraz občutene lepote naših prednikov.

Pred kratkim pa je ista založba skupaj z jugoslovansko avtorsko agencijo izdala zajeten katalog umetniških črno-belih fotografij kamere Marijana Pfeiferja, ki prav na analitičen način posegajo v svet solin in solinarjev. Spremnio besedilo Jožeta Kastelica, ki je tudi v tem katalogu natisnjeno v sedmih jezikih,

nas popelje v poseben svet in dar narave, v svet ljudi, ki so ta dar naravi stoletja trgali iz njenih neder — obsončnega morja — in skozi veke doživljali ta svojski dramatični boj za sol vse do današnjih dni, ki pa že bolj spominjajo na zaton tega sveta. O umetniški fotografiji mojstra Pfeiferja, ki prikazuje človeka — solinarja, je Kastelic takole zapisal:

»Poglejmo samo tega preprostega solinarja, ki ne zna slediti našim filozofskim analizam in preokupacijam — oglejmo si njegov obraz! Ali ni kakor njegov solni fond, razrezan po dolgem in počez z brazdami, ki jih je risalo trdo delo, izklesan kakor portret kakega dostojanstvenika, izklesan od najbolj zanesljive odličnosti — znoja in truda?«

STE NEMARA PREZRLI

Družbeni značaj umetnin

Gotovo se še spominjate, kako nas je pred časom slikar Dore Klemenčič-Maj prek TV sprejemnikov opozoril na družbeni značaj umetnin. Pripovedoval je, kako je redno sodišče razsodilo v primeru, ko je tožil delovno organizacijo, ker ni zaščitila pred uničevanjem slike, ki jo je odkupila od njega. Sodišče je razsodilo v prid delovni organizaciji, češ da je le-ta sliko umetniku plačala.

Aktiv komunistov republiškega odbora sindikata delavcev kulture je pred časom tako stališče sodišča kritiziral. Poudarili so, da tudi umetnine, ki so prešle v roke kupca, ne izgubijo svojega družbenega značaja in nihče nima pravice, da jih uničuje, da pri umetninah uveljavlja podjetniško lastniško miselnost in kupoprodajne odnose. Zato morajo delovne organizacije v svoje samoupravne akte zapisati, da imajo umetnine, kulturni spomeniki ali druge kulturne vrednosti, ki so pod njihovim upravljanjem, družbeni značaj.

Opozorilo je več kot tehtno!

S. G.

OZADJE TEŽENJ, DA BI ZARADI »OBJEKTIVNIH POTREB« UKINJALI TOZD

Napačna pot ne vodi k pravemu cilju

Sindikat se mora vnovič aktivirati pri ustavnem konstituiranju samoupravljanja v združenem delu

Ukinjanje temeljnih organizacij združenega dela v bistvu pomeni negativno smer razvoja, ki smo ji pričeli v zadnjih mesecih minulega leta in v januarju letos.

Tako oceno smo slišali tudi na nedavnem razgovoru predstavnikov Sveta ZS Hrvaške za novinarji zagrebških in drugih redakcij. Sindikat pa se mora „reaktivirati“ pri ustavnem konstituiranju združenega dela, začeti mora akcijo za reorganizacijo samoupravljanja, je takrat dejal podpredsednik sveta ZSH Stipe Tonković.

Zdaj ko se pripravljamo na javno razpravo o osnutku zakona o združenem delu, po ustavi najbolj pomembnega našega dokumenta, organizirane socialistične sile res ne bi smele podležiti vplivu „objektivcev“, ljudi in skupin, ki trdijo, da za ukinjanje TOZD niso krivi oni, ampak da gre za vpliv objektivnih razmer.

Pri tem omenjajo tri, po njihovem prepričanju, bistvene vzroke ukinjanja temeljnih organizacij združenega dela.

ZAKON O KNJIGOVODSTVU: ta zakon predvideva, da mora vsaka TOZD voditi lastno knjigovodstvo. Nasprotniki TOZD govorijo, celo na javnih sestankih, da bo izvajanje tega določila zaradi oblikovanja večjega števila TOZD avtomatično povečalo tudi administracijo. Seveda je najbolj enostavno delavcem povedati, da se bo povečalo število tistih, ki „pijejo kavo“, kajti takoj se bo v delavcih porodil dvom v upravičenost obstoja večjega števila TOZD. Dejstvo pa je, da navedeni zakon sicer natančno opredeljuje potrebo in dolžnost, da je treba voditi ločeno knjigovodstvo, vendar pa ne zahteva, da bi vsaka TOZD imela svoje računovodstvo. Vemo pa, da je za te posele v službah organizacij združenega dela že zaposleno zadostno število ljudi.

UVOZ IN IZVOZ: zahteve po vezavi uvoza z izvozom terjajo dosledno usklajenost potreb in možnosti, saj bomo le tako obvarovali plačilno bilanco, povečali izvoz in utrdili odgovornost združenega dela za gospodarski sistem v celoti.

V praksi pa, žal, še zdaj slišimo pojasnila, da ne moremo povečati števila temeljnih organizacij združenega dela, saj nekatere med njimi nikakor ne morejo povezati uvoza z lastnim izvozom. Taka razlaga obravnava TOZD kot izločeno enoto, ki se samoupravno ne povezuje z ustreznimi sporazumi niti znotraj „svoje“ organizacije združenega dela niti v širši celoti. Nedvomno pa je res, da lahko posamezni deli

združenega dela šele s samoupravnim dogovarjanjem usklajujejo svojo mednarodno plačilno bilanco.

TRAJNA OBRATNA SREDSTVA: zakon določa, da mora TOZD za financiranje tekoče proizvodnje zagotoviti sredstva, s katerimi bo lahko plačevala skupne proizvodne stroške. TOZD proizvodnje torej ne sme financirati na račun neprestanega zadolževanja. Nasprotniki TOZD govorijo o neusklajenosti in specifičnosti posameznih vrst proizvodnje. S tem pa si prizadevajo, da bi dohodek zadržali na ravni organizacij združenega dela. Najbolj enostaven način, da bi to dosegli, je zmanjšanje števila TOZD.

Gre še za druge razlage, ki pa tudi težijo k „najnemu“ ukinjanju temeljnih organizacij združenega dela. Dejstvo je, da objektiviranje vzrokov za ukinjanje TOZD ustreza nasprotnikom uveljavljanja ustave. Vsebinski vzroki teh „objektivnih razlogov“ so v podedovanih pogojih gospodarjenja posameznih TOZD v sestavi organizacij združenega dela. V njih namreč praviloma izhajajo iz zatečenega stanja, ki seveda ne upošteva razlik v doseženi stopnji tehnologije in organizacije dela. Bolje stoječe TOZD ob tem vztrajajo pri razmejitvi sredstev, da bi se tako izognili plačevanju minulega dela tistim temeljnim organizacijam,

ki so lastna sredstva namenjala za njihov razvoj. Razumljivo je, da slabše stoječe TOZD ne želijo razmejitve sredstev, saj bi jim „ušla“ izločena sredstva, naložena v trenutno dobro stoječe temeljne organizacije združenega dela. Eno z drugim: očitno je, da so v takih primerih v celoti pozabili na minulo delo kot tisto ustavno kategorijo, ki pomeni neodtujljivo pravico delavcev.

Po drugi strani pa ugotavljamo, da tudi vprašani v zvezi s skupno ustvarjenim dohodkom nismo razreševali na ustrezen način. Formalno konstituiranje TOZD je okrepilo njihovo izoliranost, podjetništvo in razmah neproizvodnega dela. Če je le bilo možno, so se povsod izognili oblikovanju skupnega dohodka združenih TOZD. Zato se je lahko zgodilo, da so si posamezne TOZD v predhodnih fazah proizvodnje zaračunale ceno po lastnih normativih, tisti TOZD, ki dokonča izdelek, pa so prepustili, naj posluje po tržnih pogojih.

Zaradi vsega tega lahko rečemo, da smo z novimi predpisi in zakoni „lovili lisico, pregnali pa volka“. Na dan prihajajo formalnosti pri uresničevanju ustave, saj so namesto dohodkovnih prevladala formalna merila. Ni pa treba posebej poudarjati, da vztrajanje pri TOZD kot celoti vseh družbenih funkcij sploh ni formalna, ampak vsebinska in ustavna zahteva. Prav zato pa ustavno konstituiranje samoupravljanja pomeni bistveno akcijo sindikatov in zveze sindikatov na vseh ravneh organiziranosti.

S. MARKOVIĆ

(„Radničke novine“, Zagreb)

IZVRŠILNI ODBOR

ČZP Delavska enotnost

o b j a v l j a z a n e d o l o č e n č a s
p r o s t o d e l o v n o m e s t o

KURIRJA

Pogoj je končana osemletka.

Osebni dohodek po samoupravnem sporazumu. Objava velja do zasedbe delovnega mesta.

Kandidati naj svoje vloge pošljejo na naslov: ČZP Delavska enotnost, Dalmatinova 4, 61000 Ljubljana.

ABC odnosov v kolektivu

ČLOVEK IMA IME IN PRIIMEK

Piše: Azra Kristančič

„Naš šef ne ve, kako se pišem, niti ne ve, kako mi je ime, kaj šele o mojih zasebnih problemih in težavah! Zanj sem le 'ti, Brko', čeprav sem v kolektivu že sedem mesecev!“

Tako mi je pripovedoval delavec, ki sem ga po naključju spoznala na vlaku. Med dolgo vožnjo sva se pogovarjala o marsičem, tudi o njegovem mladem organizatorju proizvodnje — ali, kot je vedno rekel — o „šefu“.

„Vem, da ni ta naš šef nobena oblast in da opravlja le svoje delo... Res pa je, da lahko takšni ljudje veliko prispevajo k boljšemu ali slabšemu počutju na delovnem mestu... Tako je pač!“

Tako je pač — in še res je! O odnosih med ljudmi je življenje narokovalo mnogo debelih knjig. In najmanj, kar je, če se hočeš približati človeku, da se pozanimas za njegovo ime in potem še za priimek. Saj, kot tovariši organizatorji proizvodnje dobro veste, ima svoje ime tudi vsak stroj, vsako orodje.

Tisti, ki imajo uspehe pri svojem delu, zelo dobro poznajo svoje bližnje in daljne sodelavce. Niti na misel jim ne pride, da bi jih klicali „ti, pri tretjem stroju“, „ti, na tovarnjaku“ ali „ti, bradač“. Pa tudi ne „ti, brko!“ Zato, ker so ljudje — ljudje in ne roboti ali številke.

Te stvari bolj ali manj vsi vemo. Le da nanje pozabljamo ali pa se

nam ne zdijo pomembne. Bržkone bo kdo dejal, da je pač služba — služba, klobasa pa klobasa. Nihče ne govori o družinskih odnosih na delu, o preveliki domačnosti, toda minimum človeških odnosov na delu je nujen. Sicer pa je tudi to znano.

Se spominjate, ko vas je na domu obiskal kakšen trgovski potnik? Če se, potem se boste tudi spomnili, da vas je zelo spretno izprašal o imenih in priimkih vseh sosedov! Zakaj? Zato, da je lahko takoj, ko so mu odpri, pozdravil: „Dober dan, tovariš ali tovarišica...“

Led je prebil tako mnogo laže.

Ni pozdravil: „Dober dan, tovariš Brko!“

S seje predsedstva sveta Zveze sindikatov Jugoslavije

Z DELITVIJO PO DELU PROTI NEDELAVNOSTI!

Izostanke z dela bomo omejili na razumno mero

Predsedstvo Sveta Zveze sindikatov Jugoslavije je v glavni točki dnevnega reda seje razpravljalo o vzrokih izostankov z dela, ki preraščajo v resen družbenopolitični in gospodarski problem.

V uvodu k razpravi je sekretar sveta ZSJ Mustafa Pljakić poudaril, da izostanki z dela zelo zmanjšujejo stopnjo povečanja produktivnosti in da, če nanje gledamo s te strani, predstavljajo zelo pomembno rezervo za povečanje proizvodnje in dohodka. Ker pa se soočamo tudi s takimi izostanki, ki v bistvu pomenijo obliko nedelavnosti, je očitno, da stimulaturna delitev osebnih dohodkov ter razvito, torej učinkovito samoupravljanje pomenita močno orožje in najboljšo obrambo v boju proti nedelavnosti.

BOLNI NAJ OZDRAVIJO, ZDRAVI NAJ DELAJO

Tudi Mate Bučić z Reke se je zavzel za previdnost v pogovorih o izostajanju z dela, še posebej, ko gre za bolezen. Zato sedanjih naporov ne smemo razumeti kot akcijo proti tistim, ki so

Mustafa Pljakić

To osnovno misel Mustafe Pljakića so s konkretnimi primeri bolj ali manj podprli tudi vsi udeleženci razprave. Vsekakor pa za razpravo velja ugotovitev, da so člani predsedstva skušali prodreti v prave vzroke izostankov z dela, da so probleme in pojave, ki jih ugotavljajo, pomenovali s pravimi, vsem razumljivimi imeni in da so, kar je najbolj pomembno, tudi nakazali več rešitev, kako zmanjšati izostajanja z dela.

Tako je Mirko Rakić iz Tekstilnega kombinata v Gnjilanu dejal, da v njegovem primeru stimulaturna delitev osebnih dohodkov pomeni „edino“ možnost za to, da delavec „ostane“ na svojem delovnem mestu. To tezo je zagovarjal tudi Milutin Baltić, predsednik sveta Zveze sindikatov Hrvaške ob primeru Lesno industrijskega kombinata v Dugi Resi. Ko je govoril o dvomih v statistične podatke o tem, kdo izostaja iz dela, je navedel primer tega kolektiva, kjer več ni polproletarcev, pač pa čisti delavski razred, delavci sicer nizkimi osebnimi dohodki, ki pa so zaradi tega prisiljeni iskati dodatni dohodek pri delu na kmetijah. Predsednik sveta Zveze sindikatov Srbije Djordje Lazić pa je vztrajal pri zahtevi, da je potrebno narediti celovito analizo vzrokov za izostajanje z dela, kajti sicer bi lahko razumeli akcijo sindikata le kot enostavno siljenje k delu. Dejal je, da je vzrok za izostanek z dela tudi v upravičenih bolezninah, v nezadostni zaščiti in skrbi za delavce pa tudi v „parazitizmu“ posameznikov. Prav o teh vprašanih pa se moramo pogovoriti v osnovnih sindikalnih organizacijah.

resnično bolni. Vendar pa je Bučić opozoril na nekatera zanimiva dejstva: hitro verjamemo, da je število boleznin največje v tistih delovnih organizacijah, kjer so delovne razmere najtežje. Vendar pa na Reki ni tako. Največ bolnih je v administraciji. Sicer pa je razlog za izostanek tudi v tem, ker nekateri servisi in službe delajo le do 15. ure. Tudi drugačen razpored delovnega časa v družbenih dejavnostih in še kje bi torej lahko vplival na zmanjšanje izostankov z dela.

O tem je govoril tudi Jože Marolt, predsednik zveznega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti. Da pa je taka zamisel uresničljiva, je dokazal s primeri ureditve delovnega časa bank, zavarovalnic, knjižnic in delav-

skih univerz. Tudi Slavko Barišić iz Energoinvesta se je strinjal z ustrežnejšo razporeditvijo delovnega časa v skupnih službah OZD in družbenih dejavnostih.

Predsednik zveznega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Rade Galeb je opozoril na nekatere negativne pojave pri ocenjevanju izostajanja z dela — kot nedela. Zavzel se je za konkretne razgovore o tem v osnovnih organizacijah. Tudi Hanza Mehmeti iz Kosova je dejal, da so delovne in življenjske razmere vsaj v tej pokrajini velik razlog za izostanek z dela.

Stjepan Saubert je govoril o izkušnjah iz Slovenije. Vse več je izostankov z dela, ki niso povezani z boleznijo, kajti gre za bolezen svojcev in predvsem otrok. Bil je proti temu, kakor kasneje tudi Andrej Grahor, sekretar Sveta ZSJ, da bi se proti izostankom z dela borili le z disciplinskimi ukrepi. Andrej Grahor je polemiziral tudi s tehnokratskimi pričakovanji posameznikov, ki jim je potrebna oblast, da obračunajo s tistimi, ki izostajajo z dela, kajti, kakor je rekel, vsak disciplinski postopek, če pride do njega, mora biti politični boj, ki vzgaja delavca. Torej je potrebno tudi izostanke z dela samoupravno obravnavati.

Predsednik sveta ZS Mka Špiljak pa je v zaključni besedi dejal, da vse te razprave niso bili monologi, pač pa resnični dialogi in da sindikat s to razpravo ne želi povedati, da delavski razred slabo dela, ker to ni res. Toda izostanki z dela so resen problem za naše gospodarstvo. Rešili pa ga ne bomo tako, da bi za vsako malenkost „preganjali“ tudi dobre delavce, ampak tako, da bomo spodbudili akcijo, ki naj vpliva tako na večjo skrb za varstvo pri delu in boljše delovne ter življenjske razmere slehernega delavca, kakor tudi na spodbudnejšo delitev osebnih dohodkov po rezultatih dela. Slednjič pa bomo morali uresničiti potreban delavec in občanov primerno razporeditev delovnega časa v družbenih in tudi drugih dejavnostih.

M. V. — R. J.

Regres za dopust med »bolniško«?

Piše: Mija Lipužič

VPRAŠANJE:

Ali so po sindikalni listi upravičeni do regresa za letni dopust tudi delavci, ki so med letom dlje odsotni z dela zaradi bolezni. V našem kolektivu so namreč med najbolj „glasnimi“, kadar gre za regres, prav tisti delavci, ki so skoraj vse leto v bolniškem staležu.

V. J. — Maribor

ODGOVOR:

Po sindikalni listi je do regresa upravičen vsak delavec, ki ima

pravico do dopusta in mu ga izplača tista organizacija združenega dela, pri kateri izkoristi dopust. Povem pa naj, da sindikalna lista nima neposredne pravne veljave. Zato so njena določila obvezna le, kadar jih udeleženci sprejmejo kot sestavni del samoupravnih sporazumov. Ne glede na to formalnost pa menimo, da je takšno stališče, kot ga vsebuje sindikalna lista, edino pravilno in pravično; v tem smislu se glasijo tudi sodbe, ki so jih izrekla sodišča v sporih o pravici do regresa. Še vedno namreč pogosto organizacije združenega dela pogojujejo pravico do regresa s časom trajanja zaposlitve

kupon §
PRAVNIK SVETUJE

oziroma dela posameznega delavca, namesto da bi bil regres odvisen od pravice do dopusta oziroma njegove izrabe. Načelno ima torej pravico do regresa za dopust vsak delavec, ki pridobi pravico do dopusta. Če delavec izrazi dopust, ni prav nobene pravne osnove, da delovna organizacija odkloni izplačilo regresa. Ker delavec, ki zaradi bolezni do konca leta ni izrazil dopusta, po zakonu izgubi pravico do dopusta — ker ga pač ne sme in ne more prenesti v naslednje leto, tudi ne more zahtevati regresa za dopust, saj ga ni izrazil. Delovna organizacija mu ga tudi ni dolžna plačati.

ŠVICA

Lahko je govoriti, kot bi rožice sadil...

Kdo dejansko preprečuje delavcem, da bi uveljavili pravice do šolanja ob delu?

Švicarski poslovni krogi se radi pohvalijo s socialnim napredkom, ki naj bi ga v tej deželi dosegli izključno po njihovi zaslugi. Toda ko je treba poseči v žep, da bi tudi prišlo do napredka v prid delavcev, prav ti krogi storijo vse, da bi se temu izognili bodisi z grobo in neposredno odklonitvijo bodisi s spretnimi zakulisnimi manevri.

Kakšni pa so le-ti v praksi, zgovorno kaže zadnji primer, ko je švicarski federalni svet (vlada) pred kratkim obravnaval pogodbo o plačanem dopustu za šolanje, ki so jo sprejeli junija 1974. leta na zasedanju Mednarodne konference dela v Ženevi. V pogodbi je namreč zapisano, da je „plačani dopust za učenje namenjen delavcu za njegovo izobraževanje za določeno obdobje med rednim delovnim časom, razumljivo ob ustreznem plačanem nadomestilu.“

Potem ko so natančno proučili to pogodbo, so člani vlade ugotovili, da predstavlja uvajanje takih dopustov odgovor na nastale potrebe hitrega tehnološkega razvoja, širjenja novih znanj, seveda pa terja povečano sodelovanje vseh, ki so aktivni v družbenem življenju.

Gledano s te strani, sodi švicarska vlada, je treba dosledno upoštevati načela, ki jih vsebuje omenjena pogodba.

Po takih „lepih besedah“ bi lahko pričakovali, da se bo švicarska vlada prizadevala, da bi lahko čimprej začeli tudi izvajati pogodbo o plačanem dopustu za šolanje. Toda tega ni storila, saj očitno še sedaj ne želi, da bi federalni parlament Švice ratificiral pogodbo.

Zastavlja se torej vprašanje, kdo je tisti, ki preprečuje švicarskim delavcem, da uveljavijo svoje pravice do šolanja? V. V.

kdo je kdo

LUIS ECHEVERIA ALVAREZ

predsednik Združenih držav Mehike

Ustavni predsednik Združenih držav Mehike je izredno dinamičen in pogumen politik. Z vso upravičenostjo lahko to trdimo, ko pregledujemo njegovo delo v zadnjih šestih letih. V znatni meri je Luis Echeveria uresničil tisto, kar se je namenil — odtrgal je Mehiko vplivu ZDA in jo uveljavil v mednarodni skupnosti. Mehiški predsednik je veliko potoval. Navezal je tesnejše stike z evropskimi in afriškimi državami, pozdravili pa so ga tudi v Pekingu in Moskvi. Pod njegovo „taktirko“ je Mehika postala ena najbolj dejavnih članic gibanja nevrščene, dežela, ki se odločno bojuje za enakopravne mednarodne politične in gospodarske odnose.

Na domačem prizorišču se je Luis Echeveria bojeval za pravičnejšo razdelitev narodnega dohodka, za boljše življenje delavskih in kmečkih množic. Ni sicer mogel skriti, da izvira iz bogate pravniške družine in nikoli ni zanikal, da poskuša kapitalistični sistem prilagoditi mehiškim razmeram. Toda znal je prisluhiti zahtevam delavskih in kmečkih množic, zahtevam sodobnega časa. Iz vseh teh silnic izvira tudi njegovo zavzemanje za hi-

trejši napredek „zelene celine“, za čim večjo politično in gospodarsko neodvisnost od „velikega brata“ — ZDA.

Luis Echeveria je lahko zadovoljen s sadovi svojega dela in gotovo mu sredi decembra ne bo težko tega dela predati nasledniku Hoseju Lopezu Portillu. Če bo želel, se bo spet lahko posvetil odvetniškemu poklicu, kajti njegovo delo je v sodobni družbenopolitični in gospodarski stvarnosti Mehike pustilo vidne sledi.

BRANKO DOBRANIČ

TA TEDEN V ŽARIŠČU

FRANCIJA — „Francoska komunistična partija ni več partija stisnjene pesti, ampak partija iztegnjene roke.“ S temi simboličnimi besedami je Georges Marchais, ki so ga na 22. kongresu KPF znova izvolili za generalnega sekretarja, označil bistvo sprememb v francoski komunistični partiji, ki se je „odprla“ in Francozom predložila program socialističnih sprememb, ki jih bo mogoče uresničiti z oblikovanjem široke fronte tako imenovanega „združenja francoskega ljudstva“, v katerem se bodo zbrali vsi Francozi, ki jih buržoazija, ki je zdaj na oblasti, izkorišča in zatira. Avangarda boja za socialistično preobrazbo francoske družbe je delavski razred, ki ga vodi močna revolucionarna partija — to je komunistična partija, okrog delavskega razreda pa so strnjeni vsi drugi ljudje, ki jim je kaj do boljšega in svobodnejšega življenja, ki ga prinaša „socializem francoskih barv“, kot imenujejo svoj cilj francoski komunisti.

Generalni sekretar partije Georges Marchais je v izčrpnem poročilu na kongresu orisal vse glavne značilnosti načrtov KPF za prihodnost Francije, odločno pa je opozoril na številne težave, v katerih so se znašle francoske delavske množice, opozoril je na nizke mezde, na izkoriščanje in številne druge probleme, ki jih je kriva sedanja meščanska oblast. Francoski komunisti so pri načrtovanju socialističnih sprememb v izredno veliki meri upoštevali

razmere v Franciji in v skladu s tem izbrali svojo, tako imenovano demokratično pot v socializmu. V boju za socialistične spremembe bodo sodelovali tudi z vsemi drugimi silami levice, glavni partner pa je socialistična stranka. Na XXII. kongresu so francoski komunisti posebej poudarili nacionalno naravo svoje partije, njeno samostojnost in neodvisnost ter protidogmatsko usmerjenost. V mednarodnem delavskem gibanju se tako krepi usmeritev komunističnih partij zahodne Evrope (italijanski in španski se je zdaj pridružila še francoska), da je namreč za socialistične spremembe potrebno sodelovanje široke fronte vseh naprednih in demokratičnih družbenih sil.

ITALIJA — Po dolgotrajnih prizadevanjih je končno rešena kriza italijanske vlade. Mandatar Aldo Moro sestavlja vlado samo iz krščanskih demokratov, tako da bo to enobarvni manjšinski kabinet, ki bo imel samo podporo socialnih demokratov, medtem ko se bodo socialisti in republikanci vzdržali glasovanja o zaupnici. Vladna kriza je tako rešena, še naprej pa ostajajo številni gospodarski in družbeni problemi, ki pestijo prebivalce Apeninskega polotoka. S temi problemi se bo morala spoprijeti tudi nova Morova vlada, pri čemer njeni člani upajo, da bodo imeli več uspeha kot dosedanje vlade.

VLADO BARABAŠ

MALEZIJA V PRIPRAVAH NA TRETJI PLAN GOSPODARSKEGA RAZVOJA

VELIKA NASPROTJA

Politična in socialna protislovja določajo tudi usmeritve sorazmerno mladega sindikalnega gibanja, ki se zavzema za združitev vseh sil v skupnem boju za hitrejši in pravičnejši družbeni in gospodarski razvoj Malezije

Ko so tuje agencije v sredini januarja sporočile, da je v neki londonski bolnišnici umrl malezijski premier Tun Abdul Razak, so poznavalci malezijskih razmer ocenili, da čakajo njegovega naslednika težke naloge. Novi premier Husein On se je ob prevzemu oblasti srečal z znanimi težavami svojega predhodnika pri iskanju rešitev za ohranitev politične stabilnosti v Maleziji ter pri zmanjševanju ekonomskih razlik med Malajci in Kitajci, ki živijo v tej državi. Že dolgo je namreč znano, da imajo pripadniki malezijske večine, ki jih je 47 odstotkov od celotnega prebivalstva, v svojih rokah politično oblast ter da zastopajo predvsem interese „bumiputorjev“, to je avtonomnega dela malezijskega prebivalstva, pri tem pa prihajajo do nesporazumov s kitajsko manjšino, ki predstavlja v skupnem številu prebivalcev 34 odstotkov, in tudi s številčno manjšo indijsko skupnostjo.

Že v času premiera Razaka so Kitajci in Indijci javno kritizirali vladni program razvoja ter

trdili, da so v podrejenem položaju pri izobraževanju zaposlovanju in na drugih področjih. Zato so bili sprejeti nekateri popravki v tretjem planu malezijskega gospodarskega razvoja. Prvotna zamisel, da bi začeli uresničevati razvojni program že v lanskem oktobru, ni uspela. Začetek uresničevanja so premaknili na letošnji april, da bi v tem času zmanjšali pooblastila najmočnejše skupnosti.

Čeprav imajo Malajci v rokah politično moč, pa je njihov vpliv v obrti in industriji zelo majhen, kajti gospodarska moč je v kitajskih rokah. Kitajci namreč po nekaterih podatkih upravljajo z 90 odstotki trgovine, veliko jih je zaposlenih na odgovornih mestih v industriji, zdravstvu in v svobodnih poklicih.

Zaradi tega se tudi v Maleziji srečujejo s političnimi in socialnimi nasprotji, kar določa tudi poti razvoja sorazmerno mladega sindikalnega gibanja v Maleziji. Malezijski kongres sindikata (MTUC), ki združuje

500.000 članov, se zavzema za zmanjšanje in ukinitve prevlade posameznih ras v ekonomskem življenju in za resnično združevanje vseh nacionalnih skupin. O tem je pred kratkim v uradnem sindikalnem listu „Suara Buroh“ generalni tajnik MTUC Zaidi vlado pozval, naj sprejme stališče, „da delavski razred lahko igra pozitivno vlogo v nacionalnih naporih za doseganje ekonomske rasti.“

Sindikati pričakujejo od nove ekonomske politike večjo samostojnost države in umirjanje sedanjih socialnih nasprotij. Ko je obravnaval vladne napake, je Zaidi zapisal: „Malezijski sindikati se zavedajo, da je morda pri njihovem delu tudi nekaj napak. Toda izobraževalni program za sindikalne aktiviste je jasen dokaz, da se do sedaj sindikalno gibanje ni zanimalo le za kruh in maslo.“

Nasprotno kot vlada pa mnogi delavci menijo, da je malezijski kongres sindikata „preveč mlačen“ v svojih akcijah za izboljšanje življenjskega standarda najbolj siromašnih slojev. Pri

tem tudi opozarjajo na lanske spore in pretrese zaradi ravnania tujega kapitala, pomanjkanja hrane in visoke stopnje rasti cen (17 odstotkov lani). Nezadovoljniji tudi trde, da se socialne razlike povečujejo in da nekateri bogatijo na račun delavskega razreda.

Zato je tudi aktualno opozorilo sindikalnega časnika, da 40 odstotkov prebivalstva v Maleziji živi pod ravnijo, s katero je definirana revščina. Lista prav tako navaja, da so „družbena nasprotja mnogo večja med Kitajci, kot med Malajci, kajti le-ti so pod vplivom močne propagande oblasti, ki želi s tem ublažiti nezadovoljstvo, kar je le mogoče.“

Ni še povsem jasno, v kolikšni meri bodo najnovejši ekonomski ukrepi ublažili sedanja socialna nasprotja. V komentarju nekega sindikalnega lista so upanja izražena z besedami: „Ker doživljamo razvoj in napredek, vsi Malezijci s polno pravico pričakujemo, da bodo delili koristi, ki jih le-ta prinaša.“ V. Vugdelič

STROKOVNJAK OPOZARJA NA PRAVICE IN DOLŽNOSTI

NAČRTNO RAZIŠČIMO VZROKE!

Piše: Leopold Pogačnik

Na področju organizacije raziskovalnega dela doživljamo podobne pojave kot na področju organizacije proizvodnih procesov. Dobro pomnimo obdobje in načine individualnih obrtno ali delavniško organiziranih proizvodnih procesov. Prav tako poznamo tudi obdobja in načine tekoče, množično organiziranih proizvodnih procesov. Razvoj tehnologije nujno narekuje ustrezno prilagajanje organizacije, poslovanja in vodenja proizvodnih procesov. Podobnosti pa so tudi na področju organizacije in vodenja raziskovalnih nalog za varstvo pri delu in varstvo življenjskega okolja. Spomnimo se primera SUVE v Švici, ki je v dvajsetih letih organizirala in opravila številne raziskave na področju varstva pri delovnih pripravah ter na osnovi raziskav sestavila naravnost zglede tehnične pravilnike za varnost pri delu z delovnimi pripravami in napravami. Pri SUVI so ravnali glede organizacije raziskovalnega dela takole: ko se je na stroju določene vrste pripetilo 70 do 120 podobnih nesreč, so ustanovili 4 do 6-člansko skupino raziskovalcev, ki je 8 mesecev preučevala vse zapiske o nesrečah ali poškodbah, nakar so pripravili ugotovitve raziskave. Na osnovi teh ugotovitev so nato sestavili tehnični pravilnik o varnem delu z določeno delovno pripravo, oblike strojne zaščite, določila o osebnih zaščitnih sredstvih za delavca ter navodila, katere telesne

lastnosti naj ima delavec pri delu. Skratka opravljeno je bilo zelo koristno raziskovalno delo na področju varnostne tehnike.

Predstavimo si še sodobno raziskovalno delo strasbourškega centra za raziskave bioklimatičnih razmer človeka v delovnem okolju. Ta center proučuje fiziologijo s štirimi skupinami: skupina za termično področje; skupina za zvočno okolje; skupina za proučevanje spanja in skupina za proučevanje mišic. Center za psihologijo pa je razdeljen v skupino za psihofiziko, skupino za psihofiziologijo, skupino za psihofarmakologijo in skupino z pogojevanje. Poleg omenjenih centrov obstaja še poseben center tehničnih služb, ki ga sestavljajo skupina za tehniko okolja, skupina za elektronsko analogiranje, skupina za vzpostavljanje logičnih sistemov s pomočjo elektronike in skupina za grafično in mehanično realizacijo. Center šteje 20 raziskovalcev, 42 tehničnih in administrativnih delavcev in 20 specialistov za področja elektronske obdelave podatkov in sestave modelov. Skupno torej 82 delavcev, ki so zaposleni pri raziskovanju in reševanju posameznih nalog. K temu je treba dodati še najsodobnejšo raziskovalno opremo. Takšna je torej organizacija raziskovalnega dela le za eno dejavnost varstva pri delu.

Ce hočemo doseči odločilno zmanjšanje primerov bolezni, nesreč, poškodb in invalidnosti pri delu, je očitno, da bo na tem področju treba doseči najvišjo stopnjo organiziranosti raziskovalnega dela in seveda dosledno uporabo dosežkov tega dela.

sprašujete — odgovarjamo

Že pred leti smo se v naši tovarni odločili, da bomo upoštevali priporočila sindikatov in tako do začetka leta 1978 ukiniti nočno delo žensk in mladine. Zastavili smo dobro, a kmalu odnehali. Menda tudi zaradi finančnih težav, kot navaja vodstvo podjetja. Naša sindikalna organizacija v to ni prepričan in delavci jo podpiramo v njenih stališčih. Zanima me, ali ima naš sindikat prav, ko dosledno zagovarja stališča sindikatov iz leta 1972? R. M. — Maribor

Strokovna sodelavka v RO sindikata delavcev tekstilne in usnjarske industrije Slovenije SENKA NAMAR na vaše vprašanje odgovarja takole:

RO sindikata delavcev tekstilne in usnjarske industrije Slovenije vztraja, da delovne organizacije dosledno upoštevajo stališča in kriterije RO sindikata o ugotavljanju pogojev za uvedbo nočnega dela žensk v tekstilni in usnjarski industriji Slovenije in da se nočno delo žensk v obeh industrijskih panogah ukine z letom 1978. Stališča OOS vaše delovne organizacije so popolnoma pravilna. Nočno delo žensk je z zakonom prepovedano, dopustno je le v posebno resnih družbenoekonomskih in socialnih razmerah. Glede na to, da so delovne organizacije bile dolžne sprejeti lastne programe o postopni ukinitvi nočnega dela žensk in jih tudi izvajati že v letu 1973, bo RO sindikata vztrajal, da se nočno delo žensk ukine z letom 1978, kar je tudi v skladu s skupščinskimi priporočili in sklepi o postopni ukinitvi nočnega dela žensk.

V AJDOVŠČINI SO SLOVESNO ZAKLJUČILI SINDIKALNE ŠPORTNE IGRE ZA LETO 1975

SGP Primorje pred Mlinotestom in Tekstino

Lanskih športnih iger se je udeležilo več kot 10 odstotkov zaposlenih

Občinski sindikalni svet in telesnokulturna skupnost Ajdovščina sta organizirala slovesnost, na kateri so zaključili sindikalne športne igre za leto 1975. Ob tej priložnosti so podelili tudi priznanja zaslužnim telesnokulturnim delavcem, najboljšim športnikom in najuspešnejšim ekipam, saj je bila slovesna prireditev posvečena tudi trem desetletjem dela na telesnokulturnem področju.

Številna priznanja so potrdila, da športni delavci ajdovske občine v minulih letih niso počivali. Izredno lepe plakete in diplome so bile za nagrajence obenem tudi obveznost, da bodo v prihodnje še bolj poprijeli za delo.

Komisija za oddih in rekreacijo pri občinskem sindikalnem svetu je tudi lani uspešno organizirala delavske športne igre, saj je ponovno poraslo število udeležencev. To pot je na igrah sodelovalo več kot 650 delavcev in delavk, kar pomeni več kot 10% zaposlenih v občini. Čeprav je bilo udeležencev več kot lani, pa se število sodelujočih organizacij združenega dela ni povečalo, kar pomeni, da bo letos potrebno zastaviti več naporov za vključitev preostalih manjših delovnih organizacij in skupnosti.

Od načrtovanih tekmovanj v 12 športnih panogah zavoljo pomanjkanja snega niso organizirali tekmovanja v smučanju, največjo udeležbo pa so zabeležili v kegljanju, streljanju, nogometu in rokometu.

V kegljanju moških ekip je zmagalo SGP Primorje pred Mlinotestom in Fructal-Alkom, pri posameznikih pa Boris Čepar pred Marjanom Vodopivcem in Milošem Repštom; med ženskami ekipami je bila najboljša ekipa Mlinotesta pred Fructal-Alkom in SGP Primorjem, med posameznicami pa Zmaga Stegovec pred Tatjano Dominko in Mirko Brečelj.

V streljanju je med moškimi ekipami zmagala Tekstina pred SGP Primorjem in Mlinotestom, med posamezniki pa Andrej Žigon,

Stanko Bačar, Alojz Ferjančič, vsi iz Tekstine; tudi pri ženskih ekipah je slavila zmago Tekstina pred Mlinotestom in SGP Primorjem, med posameznicami pa Iva Fegic pred Ivanko Žen in Alojzijo Žigon.

V šahu so tekmovali le moški, med ekipami pa je bila najboljša Tekstina pred Lipo in SGP Primorjem, pri posameznikih pa Pavel Bolčina pred Stanetom Zorčičem in Jurijem Hladnikom.

V malem nogometu je ponovno zmagala ekipa Splošnega kovinskega podjetja pred Lipo in Mlinotestom, v košarki prav tako Splošno kovinsko podjetje pred SGP Primorjem in Fructal-Alkom, v odbojki pa Tekstina pred Lipo in SGP Primorjem. V balinanju so slavili igralci Lipe pred SGP Primorjem in Mlinotestom.

V plavanju so tekmovali posamezniki v treh starostnih kategorijah, zmagali pa so Branko Markovič (do 25 let), Jurij Hladnik (26-33) in Marjan Črnigoj (33-40 let); pri posameznikah sta zmagali Alenka Kavčič (do 30) in Julka Kobal (nad 30 let).

Tudi v krosu so med posamezniki zmagali: Marjan Božič (do 25), Edvin Čoha (25-33), Pavel Brečelj (33-40) in Danilo Remškar (nad 40 let); med ženskami pa so bile najboljše: Pavlina Božič (do 30) in Nada Vodopivec (nad 30 let).

V skupni uvrstitvi je dokaj tesno zmagalo SGP Primorje (595 točk) pred Mlinotestom (583). Nadalje uvrstitve: Tekstina (521), Lipa (468), Fructal-Alko (380), Splošno kovinsko podjetje (294), TPO Batuje (141), Komunalno podjetje (108), Skupščina občine (88), KK Vipava (82 točk) itd.

Pri organizaciji delavskih športnih iger bodo v bodoče komisiji občinskega sindikalnega sveta pomagali tudi strokovni delavci telesnokulturne skupnosti Ajdovščina, o čemer bodo sprejeli ustrezen dogovor.

JOŽE MALIČ

Snega je prej premalo kot preveč, vendar dovolj za rekreacijo in tudi tekmovanja...

Odlična organizacija TTKS Cerknica

Najhitrejši so bili kategorizirani tekmovalci

Organizatorjem letošnjih bloških tekov zima ni ponagajala in se je tekov udležilo rekordno število ljubiteljev smučanja. Na start TRIm teka in teka na 30 kilometrov je namreč prišlo kar 637 ljudi iz vseh krajev Slovenije!

Teka na 7 kilometrov oziroma TRIM teka se je udeležilo 269 tekmovalcev vseh starostnih kategorij. Najhitrejši so pretekli 7 kilometrov dolgo progo v slabe pol ure, nekateri pa so potrebovali za isto pot precej več časa. Smučarskega teka na 7 kilometrov se je udeležil tudi Tomaž Čič, ki nima več kot 6 let.

Teka na 30 kilometrov se je udeležilo 368 tekmovalcev, od tega 11 žensk in 30 kategoriziranih tekmovalcev. Najhitrejši so bili seveda kategorizirani tekmovalci, ki so pretekli 30 kilometrov dolgo pot v poldrug uri. Pred ciljem se je najbolj izkazal Franc Tajnikar, član Olimpije, ki je prvi pretekel ciljno črto in za nekaj stotink sekunde pustil za seboj svoje najresnejše tekmece.

Najboljši v vseh kategorijah so prejeli zaslužena priznanja - zlate, srebrne in bronaste plakete, vsi udeleženci letošnjih bloških tekov pa so prejeli bilten in spominsko značko. Druge bloške teke je odlično organizirala telesnokulturna skupnost Cerknica, ogledalo pa si jih je veliko število ljubiteljev belega športa.

Med kategoriziranimi tekmovalci je bil najboljši, kot smo že zapisali Tajnikar, ki je pretekel 30 kilometrov dolgo smučarsko stezo v času 1:31,25. Na drugo mesto v tej kategoriji se je uvrstil Bešter, njegov čas je 1:31,28, tretje mesto pa je zasedel Dornik 1:31,29.

Med veterani je bil najhitrejši Erjavec (Rudar Idrija) 1:34,36, drugi je bil Kovač (Ihan) 1:36,49, tretji pa T. Repinc (Bohinjska Bistrica) s časom 1:38,44.

JANKO RABIČ

OBČINSKO SINDIKALNO PRVENSTVO V NAMIZNEM TENISU

NAJBOLJŠA EKIPA OBRTNIKA

V ženski konkurenci so se najbolje odrezale športnice Zavarovalnice Maribor

V Mariboru so zaključili občinsko sindikalno tekmovanje v namiznem tenisu, ki šteje že vrsto let med najbolj množična tekmovanja na območju Maribora. V šestih skupinah je nastopilo kar 87 ekip. Vse do konca tekmovanja nastopajoči niso vedeli, kdo bo osvojil najvišjo lovoriko, saj so si bili tekmovalci izredno izenačeni.

Ekipa OBRTNIKA in ekipa TAM I. TIFNO sta osvojila po 48 točk, vendar je ekipa Obrtnika imela boljšo razliko in s tem postala občinski sindikalni prvak Maribora. Za zmagovalno ekipo so igrali: Rudi Štern, Franc Pavčič, Valter Pristovnik in Ivo Muhič. Tudi za izpad iz I. lige je bilo več kandidatov. Iz I. lige izpadeta ekipi Mariborskega vodovoda in Radia Maribor, njuni mesti v I. ligi pa zasedeta ekipi TAM III in ELEKTRO MARIBOR, ki sta v II. ligi zasedli prvo in drugo mesto. Iz II. lige izpadejo ekipe: Nigrad, Konstruktor II. in Talis. V tej ligi pa bodo v novi sezoni na novo tekmovalce ekipe: ZD MAFIBOR, DOM JLA in HIDROMONTAŽA, ki so zasedle prva mesta v III - A, III - B in III - C skupini.

V ženski ligi je naslov prvaka osvojila ekipa mariborske ZAVAROVALNICE pred GRA-DISOM, ZD MARIBOR itd.

REZULTATI ZADNJEGA KOLA

I. liga: Metalna I : Konstruktor I 5:0, Radio Maribor : TSN 0:5, TAM II Tezno : M. vodovod 3:5, TAM I Studenci : Cevodov I 5:0, Ruše I : Obrtnik I 4:5, TAM I Tezno : Livarna I 5:4, TAM II Studenci : Elektrokovina 5:0.

II. liga: TAM IV Tezno : Marles 3:5, Zavarovalnica I : VEMA 5:0, Nigrad : Konstruktor II 5:3, TAM III Tezno : Embalaža 5:1, Livarna II : Talis 5:0, SNG : Gradis NG 5:1, Elektra : Petrol 5:2.

III. liga - A skupina: Dom Smreka : Cevodov II 5:0, Veterina : Metal Ruše 5:0, Sladkogorska I : UVJ 5:0, PTT : MTT 3:5, ZD Maribor : PKŠ 5:0, TAM V Tezno : Carinarnica M. 3:5, Primat : Ruše II 5:2.

III. liga - B skupina: KB Maribor : Zavarovalnica II 4:5, Metalna II : ZUM 5:0, Birostroj : Sladkogorska II 0:5, ZD skupnost : Dom JLA I 0:5, Ek. center : Lokomotiva 5:0, Post. milice : Obnova 0:5, Obrtnik II : VEKŠ 0:5.

III. liga - C skupina: Hidromontaža II : EGŠ 5:0, OŠ Prežihov V. : M. tisk 0:5, Svila : Gradles 0:5, Tov. kov. srpov. : Hidromontaža I 0:5, Avtoobnova : Jeklotehna 0:5, Projekt : Dom JLA II 0:5, Špedtrans : TSN II 5:0, Zlatorog : Stavbar 0:5.

Ženska liga: Konstruktor : Marles 3:0, Gradis II : KB Maribor 0:3, Elektro : M. vodovod 0:3, ZD Maribor : Zdrav. skupnost 3:0, Zavarovalnica I : Post. milice 3:0, Gradis : Stavbar 0:3, Zavarovalnica II : TAM Tezno 3:0.

D. Z.

XI. zimski pohod na Stol

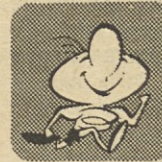
V soboto 21. in v nedeljo 22. februarja bodo poti številnih planincev, borcev, tabornikov in drugih občanov vodile na Stol, najvišji vrh Karavank. Občinski odbor ZZB NOV Jesenice bo organiziral tradicionalni, tokrat še 11. zimski pohod na Stol v počastitev velike bitke na najvišjem vrhu Karavank.

Vse kaže, da bodo snežne razmere ugodne za vzpon, le nov sneg bi utegnil povzročiti težave. Vse poti, kjer se bodo vzpenjali udeleženci pohoda,

bodo markirane, za varnost pa bodo skrbeli člani alpinističnih odsekov, gorske reševalne službe in postaje milice. Vzpon bo potekal iz Žirovniške planine, sestop pa prek Zabraške planine. Udeleženci pohoda na Stol bodo prisostvovali dvema komemorativnima svečnostima. V soboto 21. februarja bo najprej svečanost ob obeležju padlim granicarjema na Karavli pri Valvazorju, v nedeljo pa bo ob 10. uri komemorativna svečanost ob Prešernovi koči na Stolu.

Organizatorji tudi letos pričakujejo veliko udeležbo. Prav zaradi množične udeležbe bo letos poostrena kontrola opreme in obutve vseh udeležencev. Vsi, ki ne bodo imeli predpisane opreme, ne bodo mogli sodelovati na pohodu. Naj omenimo še to, da bodo prejeli udeleženci pohodov na Stol posebne spominske plakete. Pokrovitelj pohoda je časopisno in grafično podjetje Delo iz Ljubljane.

JANKO RABIČ

NOVICE, REZULTATI, MNENJA...

NOVO MESTO

Za memorial Franja Frica

Gozdno gospodarstvo Novo mesto je spet priredilo tradicionalno tekmovanje v veleslalomu za memorial Franja Frica. Tekmovanja se je udeležilo 70 smučarjev.

Rezultati - člani do 30 let: 1. Novinec, 2. Dular (oba Novoles); člani nad 30 let: 1. Medle, 2. Henčič (oba Novoles); člani nad 40 let: 1. Serini, 2. Redej (oba GG Novo mesto); članice: 1. Erbežnik, 2. Serini (obe Novoles).

VELENJE

Mladi skakalci za kategorizacijo

Kljub pomanjkanju snega je uspešno članom smučarskega kluba Velenje pripraviti 45-metrsko skakal-

nico in organizirati skakalne tekme za kategorizacijo v mladinski konkurenci. Tekmovanja se je udeležilo več kot 100 ljubiteljev smučarskih skokov iz vseh smučarskih klubov Slovenije.

V konkurenci pionirjev so se najbolje odrezali Bajc, Šoba (oba Ilirija) in Krolnik (Žiri). Pri mlajših mladincih je zmagal Langus, drugi je bil Vrhovec (oba Ilirija), na tretje mesto pa se je uvrstil Prešeren (Jesenice). Med starejšimi mladinci je pokazal največ znanja Demšar (Križe), drugi je bil Mihev (Ilirija), medtem ko se je na tretje mesto uvrstil Pibernik (Kamnik). V konkurenci članov je zmagal Kotar (Ilirija), na drugo

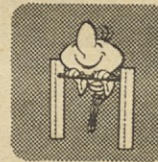
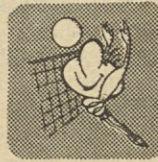
S seje koordinacijskega odbora društev invalidov Gorenjske

mesto se je uvrstil Čeh (Velenje), na tretje pa Čepelnik (Velenje).

KRANJ

Program invalidov Gorenjske

Na seji koordinacijskega odbora društev invalidov Gorenjske so za predsednika izbrali Pavlija Konrada iz Kranja ter sprejeli program dela za letos. Tekmovanja bodo letos

organizirali v kegljanju, plavanju, balinanju in streljanju. Poleg tega so se dogovorili, da bo letošnje srečanje težkih invalidov v športni hali na Jesenicah. S pomočjo delovnih in drugih organizacij ga bodo izvedli julija ali avgusta. Za to bo poskrbel upravni odbor Društva invalidov Jesenice.

B. B.

ČRNI VRH

Generalka za maraton

Na smučarskih terenih Črnega vrha so se zbrali športniki slovenskega elektrogospodarstva na svojem XIX. srečanju v smučarskih tekih. Organizatorji prireditve so bili ZSSA Elektra in prireditveni odbor, ki so ga sestavljali predstavniki Elektro Primorske in Soških elektrarn. Ob pomoči smučarskega kluba Rudar iz Idrije je prireditev v zadovoljstvo vseh udeležencev odlično uspela. Ob tem vsekakor velja omeniti, da smo tokrat prvič videli na sindikalnih športnih igrah množični smučarski tek, na katerem je na 6 kilometrov dolgi progi hkrati startalo 60

športnic in športnikov slovenskega elektrogospodarstva. Torej se zamisel o razvedrilu in športni rekreaciji v obliki smučarskih tekov uveljavlja tudi v naših delovnih organizacijah!

JESENICE

400 strelcev

Nedavno prvenstvo Železarne Jesenice v streljanju z zračno puško je pokazalo izredno zanimanje delavcev za to športno panogo. Prvenstva se je udeležilo več kot 400 zaposlenih. Poleg tega velja omeniti tudi to, da so posamezniki dosegli zelo dobre rezultate.

Med moškimi je bil najboljši Pavel Jezeršek, drugi je bil Filip Kordič, tretji pa Edo Dobravec. Med ženskami je zmagala Vanda Eniko pred Majo Junež in Bredo Ipavec. V moški ekipni konkurenci so se najbolje odrezali strelci nabavne službe pred elektrovzdrževanjem in oddelkom RTA. Med ženskami pa so največ krogov dosegle delavke kadrovskega sektorja, gradbenega vzdrževanja in raziskovalnega oddelka.

K temu naj še dodamo, da je registrirana strelka Majda Kralj, zaposlena v Železarni, dosegla izven konkurence najboljši rezultat na prvenstvu, saj je premagala celo vse moške tekmovalce.

J. Rabič

POSTOJNA

Kegljaško tekmovanje gozdarjev

Na kegljišču hotela Sport v Postojni so tekmovali gozdarji na tradicionalnih tekmah med posameznimi temeljnimi organizacijami združenega dela. V moški konkurenci je nastopilo 9 ekip oziroma 49 posameznikov, pri ženskah pa le 7 posameznic.

Rezultati - ekipno moški: 1. Transport Postojna (848 kegljev), 2. Cerknica (833), 3. Postojna (785) itd.

Ženske posamezno: 1. Hajna, skupne službe (163), 2. Kalc, skupne službe (156), 3. Mihelčič, Bukovje (144).

E. P.

DELAVSKO GIBANJE IN SOCIALIZEM

(VI.)

VZPON IN PROPAD LJUDSKE FRONTE

Avgusta 1939. leta je prišlo v politiki Kominterne znova do velikega preobrata

Piše: Janko Prunk

KOMUNISTI NAJDEJO SKUPEN JEZIK Z VEČINO POLITIČNIH SIL

Politika ljudske fronte je predstavljala eno izmed najlepših in najuspešnejših obdobij kominterne. Takrat je kominterne podpirala politično osnovo, ki je ustrezala zgodovinskim razmeram, potrebam in interesom velikega števila komunističnih strank in vseh drugih progresivnih sil.

Zaradi takšne posrečene in primerne politike se je v času ljudske fronte izredno okrepila politična vloga in številčna moč komunističnih strank v svetu. Komunisti so prvič našli skupen jezik z večino političnih sil, ki so se zavzemale za socialni napredek. Postale so privlačne za napredno inteligenco, ki je stopala v njihove vrste, za kar je najbolj očiten primer Francija, podobno pa se je dogajalo celo v ZDA in Veliki Britaniji.

Kljub kratkemu obstoju sta španska in francoska ljudska fronta prinesli svojemu delavskemu razredu precej pridobitev. V Franciji je vlada socialista Leona Bluma uzakonila 40-urni delavnik in prvič v zgodovini zagotovila delavstvu plačan letni dopust ter še več socialno-političnih pridobitev, ki so povečale socialno varnost delavcev.

CAS NAJHUŠEGA STALINOVEGA TERORJA

V Španiji je ljudsko-frontna vlada izvedla agrarno reformo, uvedla kontrolo nad industrijo in zagotovila delavsko socialno zakonodajo. Vse to je vplivalo na španski delavski razred, da se je vse bolj vključeval v socialistične in komunistične vrste in se odtegoval do tedaj prevladujočemu vplivu anarhistov, pri tem je potrebno povedati, da ljudsko-frontna politika v vodstvu kominterne in boljševiške partije nikoli ni bila sprejeta kot popolna strateška preusmeritev. Celotni nadaljnji razvoj je pokazal, da je bila le začasni taktični obrat in odstop od prejšnje sektaške politike. Če bi kominterne hotela trajno zavez-

ništvo s socialnimi demokrati, bi se morala odpovedati svojih prejšnjih ocen o socialdemokraciji kot dvojčku fašizma. Tega pa nikoli ni storila in eden voditeljev kominterne Manuiski je na sestanku partijske organizacije Moskve štiri mesece po VII. kongresu kominterne brez oklevanja dejal, da se kominterne ne odreka svojih prejšnjih ocen.

Stalinizem, ki se je od VII. kongresa kominterne vse bolj polščal tudi te organizacije mednarodnega proletariata, ni mogel biti navdušen nad demo-

Stalin se smehlja, ko Ribbentrop podpisuje nenapadno pogodbo v Kremlju

kratičnim duhom ljudsko-frontne politike. Res je kominterne iz taktičnih razlogov leta 1937 razpustila svojo sindikalno centralo in pozvala komunistične delavce v svetu, da se vključijo v skupne socialistične sindikate. Toda kominterne po letu 1937 ne daje nobenih ljudsko-frontnih pobud več in interes Sovjetske zveze za ljudsko fronto vse bolj pojenjuje. Dokaz za to je, da se v sovjetskem časopisju skoraj ni omenjalo stališč VII. kongresa.

V Sovjetski zvezi je to obdobje druge gospodarske petletke, ki je državo dvignila na raven srednje razvitih industrijskih držav. Na drugi strani pa je to čas najhušega Stalinovega

terorja, sodnih procesov in likvidacij starih boljševikov.

PAKT HITLER - STALIN: KONEC LJUDSKE FRONTE

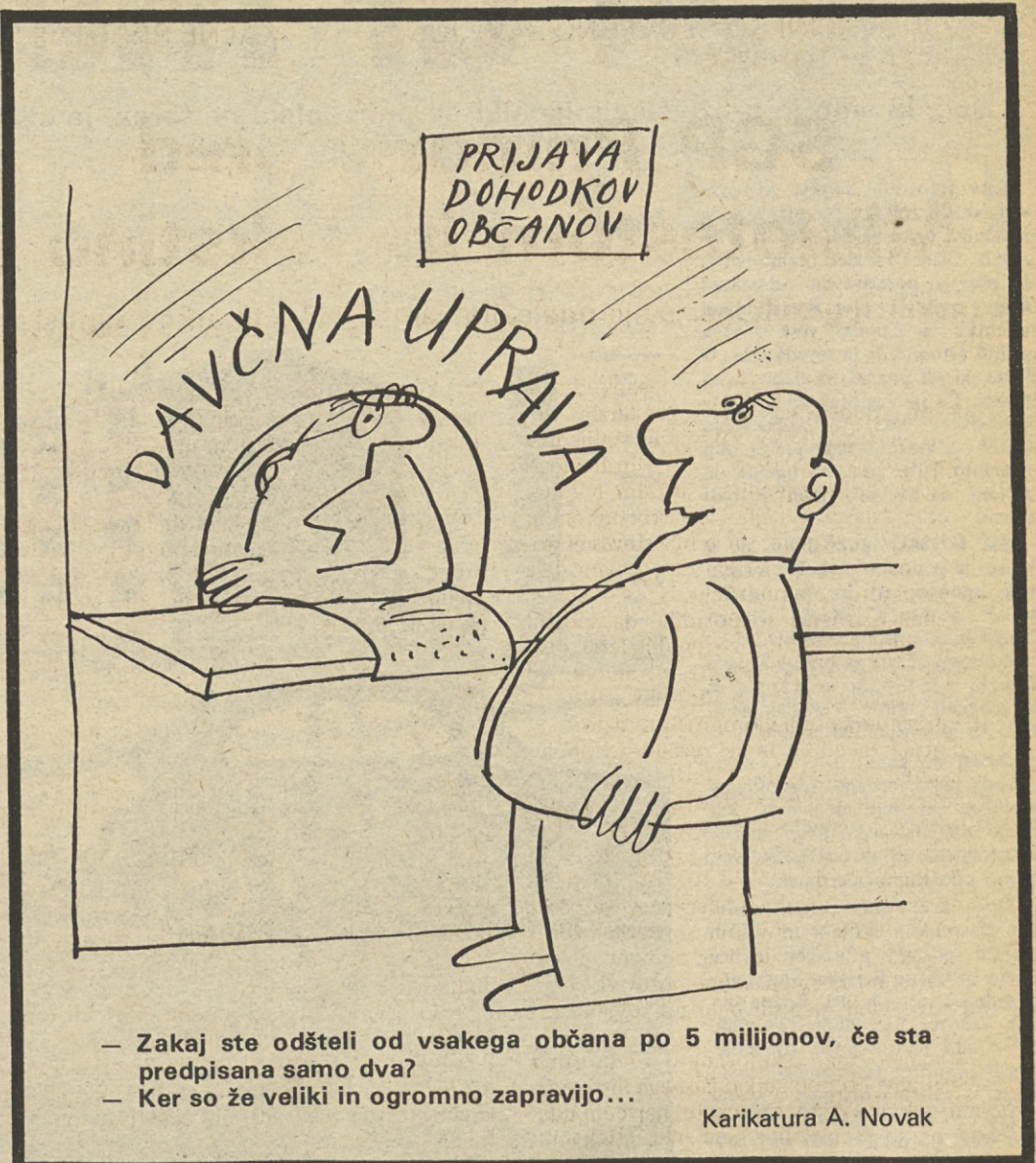
Avgusta 1939 leta je prišlo v politiki kominterne znova do velikega preobrata, do velike preusmeritve. To je povzročil pakt med Hitlerjem in Sovjetsko zvezo, ki se je s tem hotela izogniti nemškemu napadu. Posledica takega zblizanja obeh dotodanjih največjih nasprotnikov je bila tudi spremenjena ocena kominterne o fašizmu. Nenadoma ga niso več proglašali za sovražnika številka ena, ampak so na to mesto začeli postavljati buržoazijo zahodnih dežel.

Kominterne je ocenila obdobje ljudske fronte za končano in za slabo. Govorila je, da se je v ljudski fronti pokazalo, da komunisti ne morejo sodelovati s socialno demokracijo in to niti z najbolj levo niti ne z demokratično buržoazijo. Vse te politične smeri je obsodila kot pomočnike zahodnih imperialistov.

Vse to je rodilo v delavskem in komunističnem gibanju veliko zmešnjavo, spet se je razcepilo, komunisti so se osamili in ob začetku druge svetovne vojne zagovarjali v Poljski, Franciji in Angliji napačno politiko pacifizma in nastopali proti obrambi pred Hitlerjem, češ da je to stvar nacionalne buržoazije.

Najbolj usodna je bila takšna politika za majhne narode, ki jih je neposredno ogrožala nacistična Nemčija, med njimi tudi za jugoslovanske. KPJ je v tem primeru najmanj ubogala direktive kominterne in ohranjala živ stik z ljudskimi množicami ter jih mobilizirala za boj proti preteči fašistični nevarnosti. Od poletja 1940. leta je znova navezala stike in sodelovala z drugimi demokratičnimi protifašističnimi strujami, kar je omogočilo, da je takoj po okupaciji v Sloveniji ustanovila Osvobodilno fronto.

Prihodnjič: Delavsko gibanje po nemškem napadu na Sovjetsko zvezo in po II. svetovni vojni.

NAGRADNA KRIŽANKA

Rešitve pošljite do 19. 2. 1976 na naslov: ČZP Delavska enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, s pripisom na ovojnici NAGRADNA KRIŽANKA. Nagrade 200, 150 in 100 din.

Grid for a crossword puzzle with various clues in Slovenian. Includes words like 'DOPISNIK', 'SPODNJA EKONCIJA', 'MEJNARODNA ORGANIZACIJA', 'TRZASKI SLIKAR', 'POZITIVNA ELEKTRODA', 'ZEL POSTAJA', 'MREŽA ZA LOV PTIC', 'SIJAVNOST PROSLAVA', 'ROMANSKA NIKALINICA', 'VRV OZE', 'KAKOVOSTNO DALMATINSKO VINO', 'MESTO V INDI', '100m', 'DEL ŽIVALSKEGA TELEFA', 'VRSTA TALNE OBLIGE IL UMELI VLAJEN', 'GL. MESTO SENE GATA', 'SUBOTICA', 'MČVIRŠNA PTICA S ČERVENIM VILDEŽENIKOM', 'PRISTAN MESTO NA ZAPONSKIH (KYUSHU)', 'NAZIV ZA GLOVEVA ALJE ZITEL VEŠPARI VSR. PALEOLIT', 'DRAGO NOVAK', 'NARUK. O. N. RAVNO-SH', 'NEO. GANŠKI POLITIK (DR. KWAME, 1909-1992)', 'MESTO NA FORMOZI (LITALIŠKE)', 'RINA PEROCI', 'REKA NA POLDREBEZU', 'USTANOVIŠČE MADZARŠKE (BELA MERTAN) R. JASNA VODA', 'GLEJALŠKO DELO REKA (KARNA) NA ZA SOLAD', 'KOROŠKI PLES', 'ANCONA KIT. PISATEL V 18. STOL. (... SE EN)', 'NAPRAVA ZA PRIDONAVNE SIJAVNE VODE IZ SIJANE', 'HRY. DRAHOSI MENIK (WANNA) REKA V ANGLIJI', 'RUSKI PISATEL (... REBRINI) 1896-1889 (OSPOBAGO-SOJVOJVI)', 'DROBEC V OČESU', 'ZLATO IME AMER. PISATELJA CHILDWELLA', 'FR. IGRA S KARTAMI PESNIŠKO IME IRSKE', 'STREHA NAD OGNIŠČEM', 'KAČJE OGLASNJE', 'KAREL KLAVČNIK NERAPISJEN', 'ION Z NEGA TIVNIM ELEKTRICIM NABODEM', 'PLTIVA KU-HINDSKA (D-SONA) (POMEJ)', 'SESTAVIL: N. R.', 'RODRAV STARIH (MILJANOV)', 'IME BEGR. IGRAJKE RAS', 'DE' logo.

REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE
KOMANDANT, OTOPLITEV, LOTO, JOTA, ARES, OSIR, FS, BILTEN, VIDRA, ON, AT, ONEAL, ROSTOV, APNO, ALK, SASI, OC, CAR, BOJAZEN, IRAN, AN, LIPE, OIDIJ, CASTRO, NN, TOPER, EF, IGARKA, PREŠA, SORA, TR, ALES, TLA, PIK, TIRI, KORDUN, MATES, AGATHA, GRANT.
Izrebrani reševalci: 1. nagrada, 200 din: Boris Ketiš, Rajšpova 1, 62250 Ptuj; 2. nagrada, 150 din: Marko Dražumerič, Valjavčeva 9, 64000 Kranj; 3. nagrada 100 din: Vilma Roši, Keršičeva c. 23 a, 61420 Trbovlje. Nagrade bomo poslali po pošti.

Rusko-finska vojna je izzvala v svetovni javnosti veliko začudenje in obenem tudi ogorčenje nad Sovjetsko zvezo

24 ur med miličniki

Noč, ki smo jo preživali z miličniki od ponedeljka na torek, je bila po statističnih podatkih UJV Ljubljana najbolj mirna v zadnjih dveh letih

Prav gotovo ni šoferja, ki ne bi vsaj rahlo trznil, ko ob cesti zagleda miličnika oziroma belo-modri avtomobil. Ošineš kazalec brzinometra, že prej pa podzavestno odmakneš nogo s pedala za plin. V naslednjem trenutku si izprašiš vest o vseh grehah avtomobila in seveda sebe. O tistih, ki jih poznaš, in tistih, ki so možni. Če pa zagledaš rdečo luč v miličnikovi roki, je „spraševanje vesti“, ki sledi, seveda precej bolj temeljito. To pa po navadi ni zastoj, saj za vsak „greh“ je tudi kazen.

Žal le redko pomislimo, da je kazen za podobne prekrške le zelo blag opomin, saj bi vsak „greh“ lahko povzročil škodo, mnogo dražjo ali celo nepopravljivo.

Po drugi strani pa bržčas ni voznika, ki si potem, ko se je komaj za las umaknil „norcu“ v škarjah, ne bi želel, da bi to videl tudi miličnik.

Takšni smo pač.

Toda pustimo danes razmišljanja voznikov in raje pogledimo, kaj delajo miličniki, kako živijo, kakšne težave imajo, saj so tudi oni delavci, čeprav s posebnimi nalogami.

Svojo službo sem začel s tovarišem Davorinom Skokom in vodjem patrle postaje prometne milice mesta Ljubljane Borisom Šterkom v ponedeljek ob 16. uri. Rožna dolina, Vrhovci, Vič, Mirje, Rakovnik, to je bilo naše delovno območje. Vozili smo brez zastoja. Tudi radio zveza s centrom oziroma s stalno službo je bila skorajda nema. Časa je bilo torej na pretek tudi za razgovor. Boris Šterk je tudi predsednik osnovne organizacije sindikata. V prometni milici je že skoraj deset let. „Delo naše sindikalne organizacije je še posebej težavno, ker delamo v različnih izmenah štirinadvajset ur dnevno. Vseh članov sindikata praktično nikoli ne dobiš skupaj. Da, marsikaj bi morali še urediti: tople malice, ki je nimamo, jubilejne nagrade in sploh bi pri nas našli še kaj, kar ni v skladu s sindikalno listo. Tudi stanovanja so pri nas problem. Sam sem nekaj let stanoval v samskem domu, žena pa doma. No, sedaj imam svoje stanovanje.“

Miličnik Davorin Skok je doma iz Ribnice. Pred poldrugim letom je končal miličniško šolo v Vikrcih. Že nekaj mesecev je na praksi v prometu mesta Ljubljane. „Prej sem bil v službi v Ribnici. Sedaj se vsak dan vozim iz Ribnice, kjer stanujem. Na stanovanju pa zaenkrat sploh ne računam. Veliko je tistih, ki so na prioriteten listi pred menoj.“

Do 19. ure je bilo mirno. Le na Tržaški cesti smo se ustavili za slabo uro in nekajkrat pobrali po sto dinarjev za prekrške. „Kadar nimamo dela s prometnimi nesrečami, imamo čas tudi za preventivno službo,“ je pojasnil Boris Šterk. „Takrat pač kontroliramo pravil-

nost vožnje voznikov ter prekrške seveda kaznujemo.“

Ob 19. uri smo se našli na Prešernovi cesti, kjer so začele službo intervencijske skupine, ki razrešujejo predvsem prekrške proti javnemu redu in miru.

Priključil sem se skupini Cvetka Devetaka, v njej so bili še Franc Accetto, Janko Rojnik ter Ivan Šošarič in seveda službeni pes Borči.

„Danes je izredno mirna noč,“ so ugotavljali. Vožnja z „marico“ po ulicah Ržne doline, Viča in Rudnika so prekinjali le postanki pred večjimi trgovinami, kjer so člani intervencijske skupine preverjali brezhibnost ključavnic na vhodnih in stranskih vratih. Pes Borči ni imel dela. „Če bi bilo kaj narobe,“ je zatrdil njegov vodnik, „bi Borči gotovo našel sled.“

Od polnoči dalje pa do tretje ure smo na svojem obhodu srečali le štiri pešce. Dva od njih smo legitimirali in miličnik si je zapisal ime, uro ter kraj, kjer smo ju ustavili.

„Morda se vam bo zdelo čudno, zakaj to, toda vsakega, ki ga legitimiramo ob nenavadnem času in kraju. Kako je to koristno, samo

primer: ob 15. uri je miličnik v Litiji legitimiral neznanca, zvečer je bilo vlomljeno v litijski pošto in že nekaj ur po prijavi vloma so storilca odkrili prav s pomočjo podatkov, ki jih je poslal miličnik.“

Ob polnoči smo se dobili še na Prešernovi cesti. Miličniki so pomalicali, kar so pač prinesli s seboj. Potem smo spet odšli na pot. Ostali del službe do štirih oziroma petih zjutraj je minil ob kontroli trgovin in drugih javnih objektov, ki so v teh urah najbolj izpostavljeni vlomcem in tatovom. Vendar, bila je mirna noč.

Ob 13. uri naslednjega dne sem se zopet priključil prometni patrli, tokrat Franca Tomažina in Toneta Rihtariča. Prvi je že 16 let pri Prometni milici v Ljubljani, Tone pa je šele prišel iz šole in je v prometni ekipi na praksi.

Pripeljali smo v Vošnjakovo ulico, kjer so nas razburjeni občani ustavili.

„Srčne težave. Ženska je v nezavesti. Že dolgo kličemo rešilni avto, pa ga ni. Nam lahko vi pomagate?“ Po radijski zvezi smo skušali priklicati rešilni avtomobil, vendar smo zvedeli, da ni nobenega na voljo. Kaj

sedaj? Službeni avtomobil Petrola je naložil bolnico, naš avto pa naj bi utiral pot skozi gost opoldanski promet. Utripajoča luč, zavijanje sirene naj bi opozarjala voznike motornih vozil na nujno vožnjo, toda številni vozniki so signale spregledali ali pa jih niso jemali resno. Od Vošnjakove do Poliklinike na Njogoševi smo s polno hitrostjo večkrat komaj za las ušli trčenju. Kljub vsemu smo v dobri minuti pridirjali do Poliklinike.

V torkovi izmeni je bilo s tovarišem Tomažinom bolj živahno. Obravnavali smo prometno nesrečo, ki je bila sicer brez hujših posledic, odvzem prometnega dovoljenja zaradi prehitvevanja na prehodu za pešce in urejali prometno gnečo ob konici.

Preden smo se razšli, smo imeli časa še za kratek klepet. Tone Rihtarič iz Polja pri Ljubljani je povedal, da si je tedaj, ko je še hodil v štiriletno miličniško šolo, svoje delo predstavljal malo drugače. „Teško je, ko nikoli ne vem, kdaj bom imel službo.“

„Jasno,“ je na pol v šali pribil tovariš Tomažin, „zmeniš se z dekletom za kino, pa uro prej zveš, da

moraš v službo.“ Tone je le žalostno prikimal.

V razgovoru z inšpektorjem Jožetom Mandljem na UJV Ljubljana pa smo zvedeli naslednje:

„Pri milici sem od leta 1945. Razvoj, ki smo ga od takrat napravili, se skoraj da ne da opisati. Sprva smo imeli eno kolo na postaji milice, danes imamo telefonske in radio zveze ter po postajah milice več motornih vozil. Kljub temu so promet in prekrški z leti naraščali. Število uslužbencev oziroma miličnikov pa kljub izboljšanim materialnim pogojem še vedno ne zadošča potrebam oziroma sistemizaciji delovnih mest. Kar 30 % ljudi nam manjka v službah UJV Ljubljana. Zato lahko le bolj gasimo kot pa preprečujemo nesreče oziroma kazniva dejanja. Samo lani je bilo na našem področju skoraj 8500 prometnih prekrškov in več kot 9000 kaznivih dejanj.“

Pomanjkanje miličnikov prav gotovo ni sedaj posledica nizkih osebnih dohodkov, saj znašajo ti skoraj 5.000 dinarjev mesečno, če ima miličnik vsaj nekaj let službe. Imamo pa stanovanjske probleme. Prav sedaj se menjava prva genera-

cija miličnikov in mladi si ustvarjajo svoje družine ter potrebujejo stanovanja. Kar 115 družinskih stanovanj potrebujemo samo v Ljubljani.

Če govorimo o sindikalni listi, tople malice res nimamo zadovoljivo urejene, posebno v nočnem času ne, ko je vsaj 30 % naših ljudi v službi. Nočno delo v zadnjem času tudi posebej nagradujemo. Včasih na milici dodatkov za nočno delo in nadur nismo poznali. Danes vse to plačujemo. Najpogostejše bolezni, lahko bi rekli poklicne bolezni miličnikov, so bolezni dihalnih organov, saj mora miličnik opravljati delo ob vsakem času in vsakršnih vremenskih razmerah. Slede bolezni prebavnih organov in nog, kar je razumljivo zaradi neprekinjene hoje oziroma stanja na nogah.“

Kljub vsem težavam miličniškega poklica pa imajo nenehno občutek, da služijo in delajo za splošno varnost občanov. To pa je prijeten občutek in zavest, da si za mnoge ljudi storil nekaj koristnega.

S tem občutkom se je končala tudi moja „služba“ med ljubljanskimi miličniki, čeprav je trajala le zelo kratek čas.

ANDREJ AGNIČ

Delavska enotnost, glasilo Zveze sindikatov Slovenije. Izdaja ČZP Delavska enotnost. List je bil ustanovljen 20. novembra 1942. leta. List urejajo: ANDREJ AGNIČ, VOJKO ČERNEČ (glavni urednik in direktor), SONJA GAŠPERŠIČ, MILAN GOVEKAR, MARJAN HORVAT, RAFAEL LINDIČ (tehnični urednik), BORIS

RUGELJ. BOJAN SAMARIN. (odgovorni urednik), JANEZ SEVER, IGO TRATNIK, ANDREJ ULAGA, IVO VIRNIK in JANEZ VOLJČ. Naslov uredništva in uprave: Ljubljana, Dalmatinova ulica 4, poštni predal 313/VI; naročniški oddelek tel.: 310-033, int. 278; uredništvo, tel.: 316-672, 323-554, 316-695 in 310-033; komerci-

ala: Ljubljana, Tavčarjeva 5, tel.: 312-691. Račun pri SDK Ljubljana, št. 50100-601-11807, devizni račun pri Ljubljanski banki št. 501-620-7-121100. Posamezna številka stane 3,00 din, letna naročnina je 150,00 din. Rokopisov ne vračamo. Poštnina plačana v gotovini. Tiska »Ljudska pravica«, Ljubljana.

DE